

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Dglasi: enostolpna mm vrsta za
mkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAV

Uredništvo:
Telefon 360
on. 44.
ajo.
znamko

Obvezni izvod,
poštine prosto.

Vseučiliški knjižnici
v Ljubljani.

Podpisovanje državn. investicijskega posojila.

LEPI DOSEDANJI USPEHI

Beograd, 9. sept. Podpisovanje za državno investicijsko posojilo je porazno doslej je precejšnje uspehe, študi podpisovanje ni tako živahno. Posebno sredi in koncem prejšnjega meseca so naši trgovski in poljedelski krogi podpisali velike vsote, danes pa so že podpisane desetinke milijonov. Statistika o vpisovanju posojila bo končala v nekaj dneh, toda že danes se lahko ugotovijo nekatere večje vsote n. pr. čekovni urad v Zagrebu je podpisal deset milijonov, čekovni urad v Ljubljani dva in pol milijona, trgovci Kosovljanin iz Jagodine pol milijon, Udruženje železničarjev

en milijon, g. Djundžerski iz Novega Sada en milijon, uprava monopolov 1.300.000, razredna loterija dvesto-tisoč, Učiteljska zadruga 100.000, mehanični delavci v arsenalu šestdeset tisoč in Udruženje gledaliških igralcev deset tisoč. Poleg tega je podpisanih tudi mnogo manjših vsot, ki se objavijo takoj, ko bo končana statistika Denarni zavodi, pri katerih se vrši vpisovanje državnega investicijskega posojila se prosijo, da razen v brzojavkah poročajo še posebej vsak dan, koliko posojila je bilo podpisane pri njih in naj naznačijo tudi imena vpi-sovalcev ter višino podpisane vsote.

Položaj v Zapadni Madžarski.

ŠE VEDNO NI MIRU.

Praga, 9. sept. Češkoslovaški listi s zadovoljstvom komentirajo intervencijo entente pri madžarski vladi in upajo, da bo intervencija kmalu rodila nobrih rezultatov. Budimpeštanska vlada se je že počasi začela zavedati, da z vsem tem početjem samo spravlja v nevarnost obstoj Madžarske kot samostojne države. Če bi pa v kljub vsem tem korakom madžarska vlada ne izpremenila svojega zdržanja, bi postala potrebna oborožena intervencija male entente. Ta intervencija bi se izvršila gotovo v obliki okupacije Madžarske, morda celo v obliki aneksije nekaterih madžarskih ozemelj. — Češkoslovaška vojska je pripravljena na vse morebitnosti.

Prostovoljci imajo prosto hrano, obleko, 100 kron na dan in dovoljenje, da smejo v sovražni deželi pleniti. Prostovoljce pošiljajo pod vodstvom aktivnih madžarskih častnikov v Monoster. Vrhovno poveljništvo upornikov je v Monostru. Poveljnik je polkovnik Haidy. Tam se nahajajo tudi skladišče orožja.

Fürstenfeld, 9. sept. V Rudersdorf pri Fürstenfeldu je včeraj vdrla patrola madžarskih vasaev in izsilila od župana 200.000 kron, od tovarnarja Sattlerja pa 100.000 kron. Vstaši so ta madžarski kraj zasedli s strojno puško.

Dunaj, 9. sept. »Politische Korrespondenz« piše: Ententne sile so avstrijski vladi zagotovile, da popolnoma odpravijo njeno stališče, ki ga je zavzela v zapadno - madžarskem vprašanju. Avstrijska vlada je sedaj medzavezniško komisijo generalov v Sopronju obvestila, da umakne svoje orožništvo iz Zapadne Madžarske, ako se ne naredi kmalu red, ker ni pri volji, da bi izpostavljala nevarnosti življenja teh ljudi, ki so bili poslani tja, da čuvajo red. Avstrijskemu poslaniku v Parizu je bilo dano odločno zagotovilo, da se mora mirovna pogodba izvršiti. Avstrija naj bo prepričana, da se bo mirovna pogodba v resnici izvedla.

Dunaj, 9. sept. »Arbeiterzeitung« javlja iz Dunajskega Novega mesta, da so pri spopadu pri Kirchschlagu v nahrbtniku nekega madžarskega četaša našli uniformo in legitimacijo madžarskega nadporočnika.

Budimpešta, 9. sept. (DunKU.) »Magyar Hirlap« priobčuje razgovor svojega dunajskega poročevalca z odlično osebnostjo italijanskega poslanstva na Dunaju, ki se je med drugim tako izrazil: Zmota je, ako se ostri ton Madžarski izročene note pripisuje le Italiji. Pri redigaciji mисле se glaseče note ni igrala neka druga vevselia nič manjše vloge. Glede pota, ki vodi do cilja, so zavezniki mnogokrat različnega mnenja, vendar je cilj skupen namreč ta da pride Evropa na temelju strogega izvrševanja mirovnih pogodb končno do mira.

Dunaj, 9. sept. »Arbeiterzeitung« javlja iz Dunajskega Novega mesta, da so pri spopadu pri Kirchschlagu v nahrbtniku nekega madžarskega četaša našli uniformo in legitimacijo madžarskega nadporočnika.

Budimpešta, 9. sept. (DunKU.) »Magyar Hirlap« priobčuje razgovor svojega dunajskega poročevalca z odlično osebnostjo italijanskega poslanstva na Dunaju, ki se je med drugim tako izrazil: Zmota je, ako se ostri ton Madžarski izročene note pripisuje le Italiji. Pri redigaciji mисле se glaseče note ni igrala neka druga vevselia nič manjše vloge. Glede pota, ki vodi do cilja, so zavezniki mnogokrat različnega mnenja, vendar je cilj skupen namreč ta da pride Evropa na temelju strogega izvrševanja mirovnih pogodb končno do mira.

Sestava nove vlade v Čehoslovaški.

Praga, 9. sept. (Izv.) Vsed izjave narodnih socialistov in agrarcev, da vstopijo v vlado, je postala sestava novega ministrskega kabineta aktualna. Designirani ministr-

ski predsednik Švehla je bil včeraj pri predsedniku Masaryku in mu predložil novo ministrsko listo. — Zunanji minister dr. Beneš se vrne 11. ali 12. t. m. iz Zeneve.

IZ MINISTRskega SVETA.

Beograd, 9. septembra. Na današnji dopoldanski seji ministrskega sveta je bil odobren zakon o državnem svetu ter sprejet zakonski načrt o administrativnih sodiščih ter so bili odobreni glavni principi novega vollnega zakona.

PASIČ POTUJE V INOZEMSTVO.

Beograd, 9. sept. Današnja »Riječ« poroča iz Beograda: Ministrski predsednik Pasič odputuje prihodni teden v inozemstvo. Za njegovega namestnika bo imenovan minister za konstituantno dr. Trifković. Tozadnevni ukaz imenovanja je že pripravljen.

SPREJEM V PODČASTNIŠKO SOLO V ZAGREBU.

Zagreb, 9. sept. Vojno ministrstvo je zapisalo tečaj za sprejem 500 gojencev v podčastniško šolo v Zagrebu.

BOLGARSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK NA POTU V ŽENEVO.

Beograd, 9. sept. Bolgarski ministrski predsednik Stamboljski je danes na potu v Ženevo potoval skozi Beograd. Na postaji ga je sprejel poslanik Todorov z osebljem bolgarskega poslanstva. Stamboljski potuje v Ženevo, kjer bo zastopal svojo državo na sejah zveze narodov.

BOLGARSKA DOBAVLJA KEMALISTOM OROŽJE.

Beograd, 9. sept. Presbiri javlja iz Aten: iz dobro poučenih virov poročajo, da je položil Kemal paša 25 milijonov levov v neki banki v Varni kot jamstvo za nabavo municije na Bolgarskem. Advokat Saruž Itah in Fuan beg iz Sofije vodita nabavo municije. Bolgarska vlada je izjavila, da je bila ta municija in orožje odpravljeno v Angoro brez njene vednosti. Kemal paša, nasto-

nik kemalistov v Sofiji, je zapustil mesto in odpotoval preko Dunaja v Rim. Cilj njegovega potovanja ni znan. Na njegovo mesto bo stopil za vodjo kemalistične propagande v Sofiji bivši vodja kemalističnega presbiroja Gjafer Bahitja.

SEJE SEKCIJ ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Beograd, 9. sept. Predsedn. prve sekcije zakonodajnega odbora dr. Momčilo Ninčić, katerega sekcija ima nalogo razpravljati o naredbah ministristva ter ministristva za trgovino in industrijo, je odredil za 12. septembra ob desetih dopoldne sejo svoje sekcije. Fehim Kurbegović, predsednik tretje sekcije zakonodajnega odbora, ki ima razpravljati o naredbah ministristva za socialno politiko, ministristva za narodno zdravje in ministristva za prehrano, je sklical sejo za 15. septembra ob šestnajstih. Na teh sejah bosta predsednika sekcij referirala o že sprejetih naredbah ter bosta zaslila mnenje članov sekcije o drugih naredbah.

Beograd, 9. sept. Predsednik finančnega oddelka Voja Veljković je sklical sejo tega oddelka za jutri 10. t. m. ob desetih. Razpravljalo se bo na seji o onem delu proračuna, ki je že tiskan in razdeljen članom odbora. Finančni zakon še ni izšel. Izgleda, da jutri finančni minister še ne bo imel ekspozice. Treba je tudi ugotoviti, da proračun, ki se izdeluje sedaj, velja za leto 1922. Potemtakem se bodo odslej štela proračunska leta ne več od maja do maja, ampak od januarja do januarja. Vakuum, ki nastane na ta način od meseca maja do decembra 1921, se izpolni s proračunskimi dvanajstlinami.

PRAŠKE OBČINSKE VOLITVE.

Praga, 9. sept. (Izv.) Volitve v občinski zastop Prage so razpisane za mesec oktober.

NOVI GENERALNI RAVNATELJI BIVŠIH CESARSKIH POSESTEV NA ČESKEM.

Praga, 9. sept. Za generalnega ravnatelja bivših cesarskih posestev bo imenovan dr. Brdlík.

MADŽARSKA VLADA IN PRAŠKO CASOPISJE.

Praga, 9. sept. (Izv.) Madžarska vlada je odtegnila praškemu časopisu poštini debit.

IZENAČENJE MOŠKIH IN ŽENSK V ČEHOSLOVAŠKIH DRŽAVNIH SLUŽBAH.

Praga, 9. sept. Kakor poroča »Tribuna«, izdeluje vlada zakonski načrt, ki predvideva izenačenje moških in žensk v državnih poslih. Načrt se v prvi prihodnji seji parlamenta predloži v razpravo, Ukine se tudi celbat učiteljski.

KARLISTI NA DELU.

Praga, 9. septembra. (Izv.) Ljubi poročajo, da so pričeli na Dunaju pristaši bivšega kralja Karla zopet živahno agitacijo. Porabili so odsotnost državne brambe, orožništva in dela policije, ki so zaposleni ob madžarski meji, za akcijo, naperjeno proti avstrijski republikli.

VELIK USPEH PRAŠKEGA VELESEJMA.

Praga, 9. sept. (Izv.) Dosedanji uspehi praškega velesejma so nad pričakovanje ugodni. Samo včeraj so se sklenile kupčije za nad eno milijardo kron. Povoljen uspeh sejma je zaslugan.

MADŽARSKA IN NJEN SPREJEM V ZVEZO NARODOV.

Zeneva, 8. sept. O priliki razpravljanja o sestavi podkomisije, ki bo imela nalogo referirati o prošnji za sprejem Madžarske, se je glede Madžarske relativno ugodno povdarjalo, da je zastopana Francija po Reynaldu in da Čehoslovaška ni zastopana ter da bo fungiral Take Jonescu kot zastopnik male entente. Nasprotno pa je manjki zastopnik Švice, o katerem se misli, da bi gotovo bil za sprejem Madžarske.

GRSKO - TURSKA VOJNA.

Carigrad, 8. sept. Po poročilih iz Angore je bil turški protinapad, ki se je začel 2. septembra uspešan in je sadral prodorjanja Grkov.

London, 8. sept. Ofenziva grških čet ob Sakariji se je zavzela. Baže se hadice sniki, ki se Gaid snikajo.

Konsekvenca.

Potomci volkulje so uničili zadnje naše zavetišče. Društvenega doma v Rojanu ni več.

Že večkrat smo na tem mestu opozorili našo javnost na dejstvo, da naša zunanja politika absolutno ne odgovarja zahtevam naše države in našega naroda. Tretjina Slovencev ječi pod tujim jarmom; tretjina Slovencev dela z vsemi svojimi močmi, da bi se zjednila s svojo materjo. Mati pa spi in sanja sanje o nikdar rojenih sinovih.

Naš narod se mora zbuditi iz svojega spanja. Naš narod ne sme pozabiti na svoje neodrešene brate in sestre, temveč mora z vsemi silami delovati na to, da daje v vsakem oziru zaslužnjemu ljudstvu vso gmotno in moralno podporo.

Požgali so nam naš Narodni dom v Trstu. Požgali so nam naš Narodni dom pri sv. Ivanu. Požgali so nam sedaj zadnje zavetišče, ki smo ga imeli: Društveni dom na Rojanu.

Ni ga več. Požgalci pa naj se zavedajo, da nikdar ne bodo s svojim nasiljem dosegli cilja, ki so si ga stavili. Naj bodo prepričani, da bodo vsak njihov nekulturni čin rodil v našem ljudstvu odpor, ki bo nedvomno zmagal nad vsemi požigi, umetno konstruiranimi mejami in nekulturnim nasiljem.

Težka je usoda našega naroda v »Venecia Giulia«, toda naše ljudstvo naj bo uverjeno, da bo naš narod zbudil svojega kralja Matjaža, da odreši svoj narod iz suženjstva. Vi vsi, ki ječite pod jarmom tujca, bodite prepričani, da ječi z vami pod suženjskim jarmom ves jugoslovanski narod! Vi vsi tam preko meje, bodite uverjeni, da mi vsi — da ves jugoslovanski narod živo čuti z vami in da se pripravlja na dan, ko bo s silo odrešil kršne svoje kraške poljane.

Zunanje politike takorekoč nimamo. Prepričani pa smo, da bo vlada sedaj izvajala konsekvence.

Sicer bo konsekvence izvajal narod.

KONFERENCA V PORTOROSE.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Kakor doznava »Liberte«, se sestane konferenca v Portorose početkom prihodnjega meseca.

REAKCIJA PROTI SOVJETSKEMU REŽIMU.

Stockholm, 8. sept. »Stockholms Tidningen« poročajo, da so v pokrajini Samara gladni kmetje oplenili več posestev, ki pripadajo sovjetski direkciji in da se vstaja širi.

PROTIBOLJŠEVIŠKA ZAROTA.

Moskva, 9. sept. V Tambovu so odkrili zaroto, ki je nameravala urediti Rusijo na federativen način z avtonomnimi provincami. Udeleženci so bili aretirani ter se je uvedla preiskava.

VESTI IZ RUSIJE.

Moskva, 9. sept. Petljurove tolpe so v okolici Berdičeva zažale skladišče s 7000 pudli žita. Sploh potkušajo ovrati oddajo žita v Ukrajini na vse močete načine.

Moskva, 9. sept. Kolegij ljudskih po-verjenikov je sklenil, razpustiti vseučilišča in druge visoke šole v Simbirsku, Tambovu, Kostromi in Orlovu. V teh krajih se ustanove s pomočjo krajevnih odborov ljudska vseučilišča.

VILNA SE PRIDRUŽI LITVANSKI?

Varšava, 9. sept. Novi projekt Hymansov, da naj se Vilna kot avtonomna pravica pridruži Litvanski, je na Poljskem povzročil splošno ogorčenje. Vse stranke so ga odklonile, ker da se o njem ne more razpravljati.

KRIZA V POLJSKI VLADI.

Varšava, 9. sept. Stranke centruma poudarjajo v pismu na ministrskega predsednika, da je potrebno, da kabinet odstopi.

STRADAJOČA RUSIJA.

Moskva, 8. sept. Da se odpravijo otroci iz ozemlja, kjer trpe lakoto, je pripravljeno 40 vlakov. Enajst vlakov se je že odpeljalo. Iz mnogih krajev Rusije prihajajo povabila za vzprejem otrok iz izpraznjenih krajev. Tudi Georgija je izjavila, da je pripravljena sprejeti del stradajočih.

IRSKO VPRAŠANJE.

London, 8. sept. V odgovoru, ki ga je poslala angleška vlada, da praktičnega izvajanja principa »vladanja s pristankom vladanli« ne more sprejeti kot temelj konferenca, ker bi bila angleška vlada s tem obvezana, sprejeti vsako zahtevo Devalerovo, ki bi mogel zahtevati celo ustanovitev republike in odkloniti krono. Konferenca na tej podlagi ni mogoča. Devalera bo imel na konferenci priliko, načeti vprašanje garancij glede vseh točk angleških predlogov, o katerih misli, da kršijo svobodo Irake. Angleška vlada ne more misliti, da bo Devalera vztrajal pri odklonitvi angleških predlogov, ne da bi ih proučil na konferenci.

LLOYD GEORGE O IRSKI.

London, 9. sept. Kakor poroča neki list, je Lloyd George kongresu strokovnih organizacij v Cardiffu

glede pogajanj z Irsko, odgovoril: Nihče s ene protivi bolj prelivanju krvi, kakor angleška vlada in nikomur ni bolj zoper bratomorni boj. Vendar so izjave največjih demokratičnih državnikov v zgodovini potrjile mnenje, da je celo prolivanje krvi še vedno boljše, kakor razrušenje živega političnega organizma, čigar sila in enotnost je bistvenega pomena za svobodo sveta.

POLJEDELSKO ORODJE ZA DOBROVOLJCE IN INVALIDE.

Beograd, 9. sept. Te dni bo dobilo ministrstvo za socialno politiko iz Nemčije večje množine poljedelskega orodja, katero se razdeli med naseljene dobrovoljce in invalide.

VELIK POZAR V TRENTINU.

Innsbruck, 9. sept. Kakor poročajo »Bozener Nachrichten« je v pone deljek silovit požar upelnil v Mojavenu (Trentino) 120 hiš. Skoda cenjuje na tri milijone lir.

Borzna poročila.

Zagreb, 9. sept. Devize: Dunaj 15.30 do 15.60, Berlin (izplačilo) 204-206, Budimpešta 46.25-47, Bukarešta 214-216, Italija (izplačilo) 865-885, Italija (ček) 862-863, London (izplačilo) 790 do 790, London (ček) 780-785, New York (kabel) 197-199, New York (ček) 197-0, Pariz 1510-1525, Praga 242-248, Sofija 152-0, Švica 3250-3300, — Valute: Dolarji 196-198, avstrijske krome 16.50-17.50, rublji 20-23, čehoslovaške krome 0-250, francoski franki 1500-0, napoleonidori 675-680, nemške marke 0-207, romunski lei 0-215, italijanske lire 850-0.

Beograd, valute: dolarji 49, Sterlingi 185, francoski franki 373, marke 57 do 75, lei 54-60, lev 38-57, Devize: London 188, Pariz 375, Zeneva 835, Praga 60, Dunaj 4, Berlin 57-65, Solun 252, Milan 214.

Dunaj, 9. sept. Devize: Amsterdam 40.060-40.100, Zagreb 648-652, Beograd 2590-2610, Berlin 1317-1323, Budimpešta 291.40-341, Bukarešta 1295-1305, London 4790-4810, Milan 5610-5630, New York 1291-1295, Pariz 9780-9820, Praga 1557-1563, Sofija 945-955, Varšava 34.25-36.25, Cuhrih 21.750-21.800, Valute: Dolarji 1279 do 1283, bolgarski lev 925-935, nemške marke 1312-1318, angleški funti 4750-4770, francoski franki 9730-9770, holandski goldinarji 39.900-40.000, italijanske lire 5630-5650, jugoslovanski dinarji tisočaki 2580-2600, poljske marke 39-41, romunski lei 1397 do 1407, švicarski franki 21.700-21.750, čehoslovaške krome 1552-1558, madžarske krome 301-304.

Cuhrih, 9. sept. Devize: Berlin 6, Norlandija 185.50, New York 584, London 21.78, Pariz 44.40, Milan 25.50, Brusell 44, Kodanji 102.75, Stockholm 126.25, Kristijanija 76.50, Madrid 76, Buenos Aires 175, Praga 7, Varšava 0.13, Zagreb 3, Budimpešta 0.30, Bukarešta 5.50, Dunaj 0.60.

XXXII. glavna skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Na praznik 8. t. m. so se zbrali v veliki dvorani bivše trdnjave ljubljanskega nemštva, v zloglasni Kazini idealni stari bojevniki in preizkušene sotrudnice naše šolske obrambne družbe k 32. redni glavni skupščini.

Skupščino je otvoril prvomestnik g. vladni svetnik Andr. Senekovič z lepim nagovorom, v katerem je še posebej pozdravil častnega člana, g. pokrajinskega namestnika Iv. Hribarja, polkovnika g. Janka Vukasoviča - Stibila in neumorno delavnega podporočnika g. Ed. Delaka. Nadalje se je govornik spominjal smrti junškega kralja - osvoboditelja Petra I. Velikega in nastopa novega vladarja kralja Aleksandra (viharni klici). S toplim sočustvom se je potem spominjal govornik naših podjarmljenih bratov in sester, katerim smo dolžni posvetiti vse moči. Istotako se je z globoko hvaležnostjo spominjal od zadnje skupščine umrlih dobrotnikov, kakor g. dr. Jos. Georga, veletržca Jos. Lenčeta i. dr. Končno je govornik obrazložil razmere med družbo in Jugoslovansko Matico ter dokazal potrebo nadaljnjega podpiranja naše šolske družbe s tem, ker je izdala v preteklem letu za ljudske šole in otroške vrtnice ogromno svoto 793.690 K. Končno se je spominjal 70letnic g. dr. Tavčarja in g. Hribarja. V imenu pokrajinske vlade je pozdravil skupščino kraljevi namestnik g. Iv. Hribar.

Članljiv pozdrav slovenskih fantov 9. polka iz Negotina je prinesel že imenovani podporočnik g. E. Delak.

V imenu Jugoslovanske Matice je pozdravil njen predsednik g. dr. Vlad. Ravnihar.

Obširno in temeljito tajniško poročilo je podal g. inž. Janko Mačkoveš, ki je našteval vse naše izgube na Primorskem, Koroškem in v Prekmurju, katerih pokrajini naša obramba ne bo smela nikoli pozabiti.

Na predlog okraj. sodnika g. dr. Bavdeka se je sklepilo, naj stopijo predsedniki obrambnih organizacij k skupnim posvetovanjem, da se natančno začrtata delokrog vsake o organizacije ter se javnost točno informira.

V imenu srednješolskega dištva je imel navdušen govor dijak Ivan Mrak. Blagajniško poročilo je podal glavni blagajnik g. notar H. Hrovčnik v priznani moči vestnosti in uatančnostjo. Leta 1920 je imela družba za 98.000 K več izdatkov kot leta 1919, torej so se izdatki skoraj podvojili. Družbena čista imovina se je pomečila za 178.557 K. Podružnice so prispevale K 28.147 več kot leto poprej, zato pa so računski listki vrgli le 1205 K. Računski pregledniki so našli račune v vzornem redu.

Pri volivah so bili za dobo treh let z vzklikom izvoljeni v družbeno vodstvo gg.: Andr. Senekovič in posebej načelnik Ludvik ter gospe: Franja Tavčarjeva, Ana Pokrajškova in M. Šegova. V nadzorstvo gg. di. Janko Kernik, Matko Kante, K. Mahkota, dr. Ravnihar in Mat. Rode. V razsodništvo gg.: Mat. Marinišek, dr. Fr. Rosina, Fran Pahernik, dr. Tekavčič in di. Triller. Za častna člana družbe sta bila z viharjem odobravanjem izvoljena g. dr. Ivan Tavčar in gđc. Helena Bavdekova.

Ljubljanski velesejm.

Dr. Ivan Cerne:

Gospodarstvo Jugoslavije v sodbi Angležev in Amerikancev.

Skoro danazadnem prinašajo tuji listi, predvsem tudi angleški in ameriški gospodarsko-strokovni časopisi in revije članke in krajsja poročila o našem gospodarstvu in našem gospodarskem položaju. Če iz samega pregleda takih publikacij je razvidno, da se ti praktični narodi živo zanimajo za nas, razume se da za svojo korist, a če bomo mi stvar prav razumeli napraviti, bo to tudi v naš velik prid.

Kmalu po prevratu, ko so geografske znanosti Američanov in Angležev vsled ustanovitve novih držav zelo napredovale — saj je obče znano, da ti nikdar naših dežel niso poznali in je bilo zanje do takrat vse samo nemška Avstrija ali madžarska Ogrska — so ameriški in angleški listi pričeli pisati o nas in polagoma razvijati gospodarske programe, ki pa so ostali vsled posebnosti položaja le na papirju. Vendar so ti načrti, ki so se morali izjaloviti vsled nevednosti našega denarja in nemožnosti, da kupujemo njihove izdelke, kmalu umaknili treznejši presoji in tudi za nas sprejemljivejšim načinom gospodarstva oživljenja po tujem kapitalu in tuji sili, tako da je danes možno govoriti o uspešnem delu v inozemstvu. Prvotno mišljenje o enostavnem gospodarskem podjarmljenju, oziroma gospodarski kolonizaciji, ki so jo prvi tuji interesi zamislili, se je namreč izkazalo kot nemogoče, deloma vsled našega odpora, deloma pa ker smo iz lastne moči svoje gospodarstvo postavili na ono stališče, da je našim potrebam kolikortoliko zadostovalo.

Ker pa moramo v gospodarskem življenju napredovati, nam mora biti pomoč dobrodošla, najstiduti pride od katerekoli strani, samo da je izkoriščen onemogočeno. Za ta namen je velike važnosti, kaj tuji mislijo o nas, kajti njih sodba o našem gospodarstvu, oziroma v tem slučaju boljše rečeno, o naših sredstvih za gospodarstvo, je naš kredit, baza naše valute. Da ta ni danes najboljša, čutimo žal hudo na našem lastnem telesu, a dvakrat žal, da je to naša lastna krivda. Vendar to je žalostno poglavje zase in ne gre v današnje razmišljanje.

Kakor sem gori omenil, se danes presojajo naše gospodarske prilike treznejše in pravičnejše, tako da bo po novih predlogih, ki nam jih nudijo Angleži gotovo mogoče z njimi stopiti v zvezo. Za njimi bodo gotovo prišli tudi Amerikanci, kajti tudi oni bodo prišli na svoj račun, kakor mi sami. V mislih imam zadnja članka, ki sta izšla v trgovski izdaji londonske »Times« od 2. in 9. julija, kakortudi zelo zanimiv članek, ki je izšel v njujorški reviji »Annalist« z dne 15. avgusta.

V »Times« razpravlja Duncan Stewart o načinu, kako bi bilo mogoče z nami trgovati in pri nas angleški kapital investirati, kljub žilnemu ne-

gove sklepne besede, ko primerja našo državo s Kanado, katero najde v več ozirih slično naši. Doslovno pravi sledeče: »Velikokrat sem videl v slučajih, ko se je govorilo o Kanadi, da je nevednost vzrok obsodbe, in tako vidim tudi tukaj mnogo nerednosti o tem novem evropskem narodu«. Da bi ravno razpršil to nevednost, je Duncan Stewart napisal svoj članek, ki je ravno ob svojem sklepu poln odkritega prijateljstva do nas, pričetkom in v sredini pa kaže tako temeljito poznanje razmer, da bi tudi naš njegova ugodna sodba lahko podprla, ako nebi sebi zaupali. V tem pogledu smo mu dolžni hvala ter mu naj bo na tem mestu izrečena, ker nisem še videl, da bi se to storilo v naših listih.

Drugi članek, ki sem ga navedel zgoraj, je izšel v njujorški reviji: »The Amalst« revija za denarništvo, trgovino in gospodarstvo, ki je med najuglednejšimi publikacijami svoje vrste. Spisal ga je Julius Moritzen pod naslovom »Jugoslavia, Balkans reconstruction balance wheel« kar je težko doslovno prestaviti a je smisel ta, da je Jugoslavija podlaga za gospodarsko obnovo Balkana. Zanimiv je uvodni stavek članka: »Če gledamo združene dežele ki so danes pod imenom Jugoslavija, uradno imenovane kraljevina Srbija, Hrvaatov in Slovencev in če pomislimo, da je Srbija resnično pričela svetovno vojno z usodopolnim strelom, ki je vzplamtul Balkanske dežele, moramo obudovati, kako je ta 14 milijonski narod, udružen pod žezlom kralja Petra, zmogel vzpostaviti svojo državo in možato izpolniti določbe Verzajske mirovne pogodbe.« Ko je pričel s tem poklonom, nadaljuje pisatelj manj laskavo o naših finančnih poskusih prvih let, vendar pa je vedno v mejah historika, ki pač mora tudi povedati o dogodkih, dasi isti niso posebno prijetni za finančne zmogošnosti naših ministrov. Od finančne zgodovine, preide na budžet, konstatira velik primanjkljaj, vendar pa ne kaže nikakega slabega upanja radi naše gospodarske bodočnosti. — Naši naravni zakladi so neizčrpni in ravno v tem vidi poseben pomen naše države ameriški narod. Jugoslavijo je treba navditi z dobrim upanjem v bodočnost, ako se hoče, da se bo razvila in da bodo njene razmere do sosedov Italije, Rumunije, Bulgarije in Ogrske zadovoljive. Nato omenja pisatelj razvojne možnosti naše države, naša prizadevanja za izboljšanje prometa, našteva naše gozdove in obdelano zemljo, našo industrijo, vendar pa imam utis, da je članek pisan brez poznanja razmer, ker gotove geografske pomote na to kažejo. Mimogrede naj omenim, da je Slovenijo kot tako v svojem opisu docela pozabil, pač pa omenja Kranjsko in Štajersko. Več poznanja kaže v hrvaških razmerah, kjer se pa predvsem naslanja na poročila Zagrebške trgovske zbornice, ter našteva blago, katero dobivajo sedaj Amerikanci iz naših dežel potom francoskih trdk (beli in ravnobarni fižol), potom češkoslovskih trdk (hmelj), razna zdravilna zelišča potom angleških in nemških trdk, nadalje so bile neizdelane kože malih živali, posebno drobnice, oddane v druge države (Italijo?) od koder so bile prodane v Ameriko. Članek omenja posebno velike pošiljave denarja naših ameriških izseljencev v domovino in ceni tozadavne zneske zadnje leto na 55 milijonov dolarjev. Ko navede članek še velik pomen premoga, katerega je dosti v državi, in je posebno izvrsten oziroma »baje med najboljšimi v Evropi oni, ki se nahaja malo med Trstom«, preide na naše lesno bogastvo, posebno v Bosni, Hercegovini in na Kranjskem ter zaključuje svoje navedbe s statističnimi podatki.

Ob koncu se pokaže zopet praktični Amerikaneč, ki opozarja svoje rojake, da ni mogoče sedaj trgovati z nami, dokler ne bomo spreminili eksport in import ovirajočih neverjetnih carinskih predpisov, ker na tej podlagi ni mogoč promet. Vendar pa prizna našo dobro voljo in da država stori, kar pač more pod sedanjimi razmerami. Zedinjene države ne bodo mogle iti brez pozornosti preko tega dela Evrope, kjer so naravni pogoji vse pripravili za razvoj in se bodo mogle odtegniti potrebni pomoči, da se tej deželi da zmogočnost dvigniti se do pravega razvoja.

S tem konča Moritzen. Ako primerjamo oba članka, onega Angleža Stewarta in tega Amerikanca Moritzena, nam pade v oči velik razloček. — Jeden je videl naše dežele, d. l. l. je pri nas in govori iz izkušnje o nas, drugega članek je pisan po karti in po papirnatih virih. V jednem razumevanje našega truda in dela, v drugem skorp odbijanje in nekaj lepih fraz brez vsakega pravega smisla za boj države, da se po hudih socialnih tresljajih obdrži i vrši svojo dolžnost. Par vlnudnih fraz ob koncu o pomoči Amerike, naj nas ne vara in naj nam

bo v svarilo, da mi proti inozemstvu ne vršimo svoje dolžnosti. Naše informacije v tujini bi morale biti mnogo intenzivnejše gojene, naše publikacije bi morale biti v stalni zvezi s tujimi in naša inozemska zastopstva bi morala izdajati v tujini poročila o našem gospodarskem življenju, da privabimo sami tučce, naj se na licu mesta prepričajo o našem delu.

Potem bodo poročila v tujini drugačna in valuta bo ozdravela. Naša dolžnost je, da pazno zasledujemo vse zunanje liste in publikacije, ter da od časa do časa, posebno ob važnih prilikah sami damo tujim listom informativna poročila o našem gospodarskem življenju. Res je, da tuje države potom svojih zastopnikov pri nas vedno pazno motrijo naše delo in gospodarski razvoj, a ta poročila ne pridejo v javnost, to so zaupna vladna izvestja, ki služijo za merilo pri presojanju našega kredita in naše zmogočnosti. Videti je, da so bila dosedanja poročila tujih misij pri nas malo ugodna, ker so bili uspehi naših prizadevanj v tujini za zunanja posojila ničevi. Temu je treba odpomoči. Jedno pot za to nam pokaže tudi naš Ljubljanski semenj. Parada naše industrije in trgovine je dobro uspela in nekaj članov tujih misij si jo je ogledalo. Nepristranska poročila morajo biti ugodna, ako pa bi mi še sami v tujih listih objavili objektivna poročila, povdarjam »objektivna«, brez vsakih olepšav s potrebnimi statističnimi podatki — ki jih žal zelo pogrešam na sejmju, saj bi bilo mogoče napraviti grafično statistične tabele, kakor jih objavlja tudi Prški semenj — mislim da bi bil uspeh našega Ljubljanskega sejma tudi zunaj velik. Za bodoče leto bo treba poskrbeti za to in predložiti grafično - statistični material tudi v tujejezičnih brošurah, ker s tem ostane uspeh sejma trajen. Odpraviti pa bo gotove lokalne razvade, ki so posebno treznim narodom gnjusne, kajti ako hočemo veljati zunaj in mislim, da gre za tem naše stremljenje, moramo biti trezni in delavni.

Potem bode tujina sodila o nas drugače in nas bo pripoznala za enakopravne. Naše blago in naš denar bosta pa dobila dober glas in ime.

Aloma Company družba z o. z. v Ljubljani.

Začetek Alome Company, največjega domačega reklamnega in plakaterskega podjetja datira se leta 1897, ko je g. Peter Matelič ustanovil temelj današnji firmi. Po njegovi smrti vodi od leta 1915 gospod Alojz Matelič znatno povečano podjetje v splošno zadovoljnost domačih in inozemskih gospodarskih krogov. Plakaterskemu podjetju je bila takoj po vojni priključena anončna pisarna, ki je prevzela zastopstva raznih jugoslovanskih in tujih časopisov. Tako je podjetje razširilo svoje cestno reklamno delovanje s časopisno reklamo, zbiranje in oddajo najraznovrstnejših anonc. Da se reklama še bolje izpolni, organiziran je posebni oddelek za risanje in izdelovanje načrtov za reklamne plakate, v katerem oddelku sodeluje večina slovenskih umetnikov. Potreba po enotno urejevanjem čisto anončnih listu, ki pa podaja ob enem najraznovrstnejše gospodarske novice, je rodila informativni list za trgovino, obrt in industrijo »Jugoslovansko borzo«, ki je razširjen enakomerno po celi državi, izhaja že tretje leto in je vsled svojih najraznovrstnejših anonc priljubljen med vsemi jugoslovanskimi trgovskimi krogi. Pri listu je udeležen domači kapital.

Po ustanovitvi trgovsko informativnega biroa, ki išče trgovskih zvez z inozemstvom in posreduje med tu in inozemsko trgovino, je nastala potreba reorganizacije starega podjetja. Podjetje Alojz Mateliča se je preosnovalo v Aloma Company, d. z. o. z. in pridobilo na ta način v oseh bratov ustanovitelja na novih domačih delavcih in domačem kapitalu.

Družba je stopila korespondenčnim putem in s pomočjo mednarodnih številk »Jugoslovanske borze« v živahne stike z angleškimi in ameriški pridobitvenimi krogi in razpolaga danes z ogromnim tu in inozemskim adresnim materialom.

V posebni meri goji podjetje sejm-sko reklamo. O priliki ustanovitve prških veletrgov je bilo družbi ponudeno oficijelno zastopstvo in vsa reklama v Jugoslaviji za Češke sejm-ske prireditve. Živahno delo na tem polju je gotovo dalo tudi iniciativo ustanovitve vzorčnih sejmov v Ljubljani. Glavni imejtelj tyrdke je član »Ljubljanskega sejm-skega odbora« prevzel kot tak nalogo zbiranje sejm-skih razstaviteljev, organizacije sejm-ske propagande po Hrvaškem in Srbiji in končno razprodajo znakov in legitimacij. Uspeh Ljubljanske sejm-ske prireditve je zahteval najenergičnejše delovanje na polju reklame in propagande.

Aloma Company d. z. o. z. je danes v vseh reklamnih strokah upeljano in špecializirano podjetje. Sprejema

anonce za liste, kataloge, koledarje, oskrbuje reklamo vseh vrst in plakatiranje v tu in inozemstvu, izdeluje načrte za umet. plakate, ovojnjino in drugo, posreduje pri prodaji in nakupu realitet, aranžira prvovrstne koncertne prireditve in prevzema nakup in prodajo blaga, ter zastopstva prvih inozemskih firm. Priporočamo jo kot domače podjetje vsem interesantom.

Električna ura novega izuma. Domačin Ferdo Motnikar, urar v Zagorju ob Savi, razstavil je v paviljonu E, oddelek 55, na ljubljanskem vzorčnem semnju električno salonsko uro brez navijanja. Ista je s prečibajočo ploščo na 24 števil. Vidno je tudi ponoči, ako se izvrši kážalce in številke na radium. Gre od 3 volt električne moči, tok je pa tudi lahko močnejši. Več plošč priklopljenih k taki uri, kaže, oz. združene potom žice natančen čas, zatorej je taka ura posebno pripravna za tovarniška podjetja, urade, šole in železniške postaje.

Ing. Jaroslav Foerster: Ojačen beton. I. del. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. (Zn ustvena knjižnica, 2. zvezek). Cena K 48. Pričujoče delo je zopet pomnilo našo tako skromno domačo tehnično literaturo in postavilo nov mejnik na še neizmerno dolgi poti iz odvisnosti tuje književnosti na polju tehnik do osamosvojitve, katero gotovo še v desetletjih ne bomo dosegli in katere v popolnem obsegu doseči ne moremo in ne smemo; kajti nikakor ne smemo ostati brez interesa za tehniko in njeno literaturo, ki se goji izven mej naše države. Vsekakor pa moramo jugoslovanski tehniko stremiti za tem, da obogatimo, — če moremo momentano o bogastvu sploh govoriti — našo literaturo predvsem z onimi deli, ki so za domačo praktično uporabo, t. i. za stavbno obrt in našo industrijo, neobhodno potrebni. Ta cilj je zasledoval tudi avtor v svoji knjigi o ojačenem betonu. Saj je ojačeni beton danes oni način gradbe, ki si osvaja vedno bolj razne stavbene konstrukcije. Da ni teorija armiranega betona ena izmed najenostavnejših, to ve pač oni, ki se je s tem podrobneje bavil. Vendar je avtor s premissirano razlago spravljal celo snov v enostavno in pregledno obliko, s tem da je obračunal po vrstni plošči, tram, rebrasto ploščo in slope v takšnem obsegu, v takšnem rabi to neobhodno vsak stavbeni tehnik. Tudi najtežji točki dimenzioniranja namreč izračunavanje stremen in zakrivljenja armature, sta obdelani v tako jasni obliki, da sta dostopna vsakomur, ki pozna vsaj osnovne pojme stavbene mehanike. Izračunani zglede, 20 po številu, zajeti iz stavbene prakse bodo prav gotovo vsakemu, ki se ukvarja s projektiranjem armiranega betona, dobri vodniki. Z ozirom na to ne bi smelo pričujoče delo manjkati na mizi nobenega stavbnega projektanta. Ravno tako dajejo priredane najvažnejše točke predpisa b. i. sega avstr. ministrstva za javna dela z dne 15. junija 1911 še posebno vrednost. Da je avtor v svojem delu ustvaril mnogo novih tehničnih izrazov in s tem obogatil našo tehnično terminologijo, je samo ob sebi umevno; saj je — kakor vse kaže — izdajanje strokovnih knjig edina pot, po kateri pridemo res enkrat do popolne terminologije. Z nepotostjo pričakujemo napovedanega II. in III. dela, ki gotovo ne bosta glede skrbne obdelave zaostajala za izdanim delom.

Lepa narodna noša. Včeraj sem si ogledal naš velesemj. Vsemu sem se divil in občudoval sem lepoto, na katero smo lahko ponosni. Za sem mislim, da bom lahko odšel brez posebne kritike, toda, glej ga spaka, tudi tu nekaj ni prav. Opazoval sem v nekem paviljonu našo lepo narodno nošo, katero je nosila naše brhko dekle, toda vsa njena lepota odnosno njena noša je bila ničeva, ker jo je kazil pas izdelan iz samih srebrn. »goldinarjev« z glavno pok. Franca Jožeta. To mi je vzbudilo spomine na nekdanjega krvoloka in vsa lepota in dobro razpoloženje je odšlo. Ne omenjam kdo in kje je ta narodna noša oz. brhko dekle, ki jo nosi — ona bo že gledala, da jo popravi v toliko, da pas žalostnih spominov z naše narodne noše izgine. V.

Jutri bo cvetlični dan za naš bedni i tužni Korotan.

Pridobivajte nove naročnike!

Nekoliko misli o savezu Čehoslovačke Republike sa Kraljevstvom SHS.

Biče ubrzo tome godina, kako je u Beogradu dr. Beneš zaključio saveznički ugovor sa kraljevinom SHS. Dne 23. aprila ove godine potpisan je u Bukareštu saveznički ugovor medju CSR i Rumunijom, naskoro poslije toga zaključio je Take Jonescu u Beogradu saveznički ugovor jugoslovensko-rumunjski, a 2. julija o. g. bila je u Pragu potpisana vojnička konvencija rumunjsko-čehoslovačka. Sada je boravio u Pragu zastupnik gen. štaba kralj. SHS radi preciziranja tehničkih konzekvencija beogradskog ugovora. Ima tu čitav niz zaključaka, kojima je savez nasljednih država, koji je bio nazvan Malom Antantom, tačnije definiran, a prirodno i učvršćen.

Ovaj savez je jako sredstvo porretku, osnovanom zajedničkom pobodom kao što je pokazao rezultat prošletnoga pokušaja Karlova. Savezništvo čehoslovačko-jugoslovensko učinilo je tu svoju zadaću. Pokazalo je po novo, kako je opravdano bilo stanovište onih, koji su u smislu prve poslanice prezidentske iz početka 1919. godine tražili ostvaranje saveza s kralj. SHS ili rešimo radje, adaptiranje njegovo novim prilikama. Nema naime sumnje, da beogradski a isto tako i bukareški ugovor dakle ukoliko stvaranje t. zv. Male Antante predstavlja u osnovi konverziju savezničkoga odnošaja, koji je postojao u ratu, a trajao svakako do dana, kada je Trijanonski ugovor stupio na snagu.

Na ove težnje za učvršćenje savezničke veze sa kralj. SHS nije se tada svagdje povoljno gledalo. Uzrok je tome bio jadranski spor i strah, da akcentirano prijateljstvo s kralj. SHS ne pobudi nerazpoloženje u Italiji. Tada se je kod nas govorilo o istočnoj orijentaciji, premda vrlo netačno; niko valjda nije dvojio o potrebi solidnoga savezničkoga odnošaja prema zapadnim silama, od kojih u prvom redu stoji stabilnost mirovnih ugovora. Ali radilo se o korekturama jednostrane zapadne orijentacije, koja se tu provodila ne bez štete. Težnja, da se izide na kraj s talijanskim javnim mnijenjem ignorovanjem jadranskoga spora polazila je zalista od pogrešne pretpostavke, da mi možemo ostati indiferentnima u pitanju, koje tako duboko tangira našu neposrednu političku sferu. Da takav ostar spor dvaju saveznika nije bez nepovoljnih strana za trećega, koji očie, da bude onim trećim što se raduje, je sasvim prirodno. Ali zato se ne može voditi njegova politika; u ostalom ne dozvoljava ni naša politička prošlost. Bio je tu sukob dviju koncepcija, gdje nije moglo biti sumnje o našem stanovištu. Naš narod se nije mogao složiti sa Italijom londonskog pakta; a ta Italija je bila u jadranskom sporu. Trebalo je uzeti u obzir, da je ta politika bila uspešnim oružjem u rukama austro-ugarske monarhije. Naša uspešna saradnja sa Italijom poduzeta je u simbolu Rimskog kongresa, t. i. u simbolu prijateljske saradnje talijanskog naroda sa narodima istočne obale jadranskoga mora. Ta koncepcija je značila zajedničku pobjedu. Nema sumnje, da će Italija Rimskog kongresa naći u nama uvijek lojalne i spremne saveznike i saradnike. Osnivati čehoslovačko prijateljstvo na drugoj bazi znači postaviti se van stvarnosti. Na kraju bi došlo bezuslovno do protivnoga onome, što se htjelo postići.

Tendencija, da se odgodi preciziranje odnošaja prema kralj. SHS u prvom redu iz obzira na eventualnu nervozu i izvjesnim talijanskim krugovima, bila je pogrešna i iz drugih, sasvim materijalnih razloga. Italija je zalista vespasila sa odgovarajućim glasom u sredjenju nove Evrope. Ali iz prirodnih razlika radnju njene akcije ne smije trajno sve do dunavske ravnice. Za paralizovanje pokušaja mađarske reakcije trebalo je prije svega saradnje neposrednih susjeda, dakle kralj. SHS i Rumunije. Ovdje je bio prvorazredni gotovo vitalni interes. Pokazalo se je također, da bi Italija, koja stoji na konceptu londonskog pakta, našla više dodirnih tačaka sa Mađarskom, ne li drugičije, a ono bar na temelju zajedničkog antagonizma prema kralj. SHS.

Mišljenje, koje je kod nas tada vladalo, nosilo je obilježje nepotpunog shvatanja političkog faktora — proroštvo; nije dublje pronikla svijest, da smo u dunavskoj kotlini Antantom mi, najbliži i najviše zainteresovani saveznici; da napokon veselile prestaju b'di veselilama, tada nemaju mogućnosti ili interesa, da polože svoju moć potpuno na vagu.

Put ministra Hadžića u CSR u oktobru 1919. godine simbolizuje uspostavljenje veza, koje su se za rata pokazale tako plodnima. Gotovo u isto vrijeme u Rumuniju. Take Jonescu, sasvim u duhu Masarykove Nove Evrope, crta u programu demokratske stranke osnovu velikog jugoistočnog bloka, koji spaja Rumuniju, CSR, kralj. SHS, Poljsku i Grčku; izjavljuje nadudu da će taj savez osigurati novim državama mirni

razvoji i pribaviti im izvjesni autoritet u koncertu zaveznika.

Realizacija ovoga plana napredovala je medjutim vrlo lagano. U augustu 1920. godine bio je zaključen prvi ugovor sistemizirane serije, politička konvencija čehsko-jugoslovenska. Od tog vremena prošla je jedva godina dana, a ipak možemo danas zabilježiti čitav niz pozitivnih vrijednota. Taj ugovor doprinio je, da je Mađarska formalno resignirala na otpor protiv Trijanonskog ugovora; da resignira u dušu, to bi mogao očekivati samo onaj, koji misli, da se stogodišnje državne tvarevine mogu za nekoliko mjeseci sasvim razbiti. Beogradski ugovor je u stvari bio taj, koji je prinudio Karla na povrtak u Švajcarsku. Beogradski ugovor je bez sumnje stvorio osnov Rapalskoj konvenciji; doprinio je tu ponovo umirenju jugoistočne Evrope. Ti rezultati su odlični, ali sasvim prirodni. Politička saradnja čehoslovačko-jugoslovenska olakšana jednakom demokratskom strukturom obadvaju naroda, pokazala je u borbi protiv Austro-Ugarske veliku destruktivnu silu i važnu komponentu pobjede. Ta sila je zaista kadra, da stvori pod novim uslovima nove vrijednote.

Poznato je, da sa Rumunijom prvi pokušaji njesu donijeli odmah uspješnih rezultata, premda su imali zasluge za pripravu terena ugovoru od dana 23. aprila o. g. Naš odnošaj prema kralj. SHS razlikuje se od našega odnošaja prema Rusiji. Pokazale su se dobre strane koncepcije, da se najprije temeljno izgradi naš savez sa kralj. SHS, kome je gotovo predodređena uloga; da sakuplja afinitete u svojoj okolini. To je konstruktivna zadaća u svježoj prošlosti, a bez sumnje inače je i u budućnosti.

Čehoslovačko-jugoslovenski politički savez dobio je svoju formulaciju beogradskim ugovorom. Treba otvoreno priznati, da ta formulacija ne može zadovoljiti one, koji imaju u vidu osnovu ovoga međurđavnoga saveza i njegovu zadaću. Političko prijateljstvo obadvaju naroda, kome prvom smjernicu daje pažnje dostojni list Karla IV. poslanicu Dušanu, predstavlja staru političku, vojničku, kulturnu i gospodarsku saradnju, koja se, kako je ispravno rečeno, pokazala osobitim istorijskim faktorom. Kako pouzdane osnove ima ovo prijateljstvo u narodnom mišljenju i osjećanju, je općenito poznata stvar. Očividno je, da Beogradski ugovor ne uređuje ovoga odnošaja. Paraliziranje mađarske navale je velika funkcija, to treba priznati, ali ovom negativnom funkcijom iscrpljuje se samo jedan dio zajedničkih interesa, dok su ostali van ove formulacije; nema potrebne dubine ni širine. Svjetski rat je pokazao, da se već ne radi o boju armada sa armadama, nego u borbi celokupnoga naroda, gdje vojska predstavlja samo spoljašnju frontu, kojoj smjeraju i na kojoj se ispejavaju sile cijeloga naroda. Ta promjena u karakteru rata nije ostala bez dubokoga atjecaja na organizaciju naroda, staviše i na njegovu socijalnu strukturu. Tome zakonu se pokorava i odnošaj država, koje se združuju u zajedničku obranu; za njih izlazi iz toga potreba zajedničke spremne i brižno uređjene koordinacije nastojanja. Rat je medjutim kako se smije mo nadati izvanrednim stanjem u životu naroda. Savezništvo bi moralo dakle vrijediti i za rad u miru. U tom se slučaju radi o tome, da sporazum u ovoj li onoj formi obuhvata bar one strane života, u kojima se pokazivala čehoslovačko-jugoslovenska saradnja; radi se tu o saradnji ne samo političko-vojničkoj nego i o kulturnoj i gospodarskoj. Teško će ko poricati potrebu, da velika pitanja, u kojima su zainteresovana obadva naroda, budu zajednički pomno studirana, ako ne i riješena. Prilike k tome dala je dosta već sama zajednička geneza obiju država. Stvarati nove države na zemljištu stare gospodarske cjeline nije laka zadaća; radilo se dakle o tome, da se zajedničkim mjerama protiv razornih struja prošlosti, K ovoj širokoj koordinaciji nastojanja mogla bi nas dovesti i velika raznolikost sredstava, kojima će se bez sumnje voditi buduće borbe naroda; treba, da se izvrsta, organizirana zajednica obadviu država pokazuje ne samo prema Karlu nego i prema mađarskoj propagandi integrirata, prema Stinesu i svima sličnim pokušajima imperijalističke reakcije. Tko se da iznenaditi, platiće veoma skupo to iznenadjenje.

Takova tjesna saradnja, o čijoj smo potrebi uvjereni, imaće i velike neposredne vojničke posljedice. Narodi, koji rade u tjesnom sporazumu već u miru, bivaju za zajednički obrambeni boj pripravljeni čvrstom vezom interesa, mišljenja i osjećanja — kao nekom vezom neravna, koji pod imenom solidarniteta valja smatrati za najsigurniju osnovu alijanse i za garanciju njihovog uspješnog djelovanja.

Saveznički ugovor mora svakako rasti na temelju dobrog promišljanja o interesima svake ugovarajuće države, koju k njemu osim toga mora voditi izvjesna osjećaju spontanost, koja nije

neće isključivati iz revizivata realne pol. saradnje. U velikim stvarima mora osim bistrog razuma progovoriti i srce. Da li su ovdje te pretpostavke? Mislimo, da jesu. Kod nas dokazuje već i sam fakat, što je na tako širokoj osnovi stvorena Čehoslovačko-jugoslovenska Liga, da je daleko pronikla svijest o solidarnosti interesa RCS i kralj. SHS. Istotako u kralj. SHS su svjesni toga, da su u savezništvu sa čehoslovačkim narodom u borbi protiv austro-ugarske monarhije postignuti tako veliki rezultati. Jugoslovenski državnici ne mogu konačno izgubiti iz vida upravo fundamentalne prednosti, koje potiču iz sadašnjega rješanja međunarodnoga političkoga položaja našega naroda.

Jaka čehoslovačka država je barijera imperijalizmu bio on njemački, mađarski ili habsburški. Već samom svojom eksistencijom veže RCS veliki dio te ekspanzivnosti, koja je tim opasnija, što disponira sa stariju tradicijonalnim okvirima iz sjevež još prošlosti. Kakva je materijalna razlika medju današnjim stanjem i onim, kada Češka, ne samo da nije vezala nikakvih sila, nego kada je kao u srednjem vijeku njena obrambena i gospodarska snaga bila aktivnom potporom njemačkom ili habsburškom imperiju, jasno je na prvi pogled. Udaljenost obadviu koncepcija može se brojno ocijeniti, danas predstavlja snažnu količinu 20 do 25 milijuna ljudi sa pažnje dostojnom sumom industrije. Težina ovoga broja pokazuje se na Dravi, Marosu, Adidži, Odri a odista i dalje na Ralnu i u cijeloj evropskoj igri sila. To je jedna od konstantnih količina političke istorije.

Ovo temeljno ispitivanje interesa na drugoj državi je faktički necesarium za uređenje uzajamnog odnošaja. Treba si postaviti pitanje, šta za nas Čehe i Slovake znači kralj. SHS i odgovoriti na ovo pitanje do krajnjih konzekvencija. Slično treba da učine i Jugoslaveni s obzirom na RCS. Kad obadviue države odgovore na ovo pitanje pozitivno i pristupe formuliranju savezničkog ugovora, sigurno neće biti pred lakom zadacom. Radi se o tome, da se ovoj listini, na osnovu koje će jednoga dana imati položiti živote hiljade građana da obseg, koji će ne samo obuhvatiti po mogućnosti sve zajedničke interese, nego i čija će konstrukcija imati dovoljnu snagu, da im osigura životnu sposobnost u svim prilikama. Treba imati na pameti, da za obaveze sve vrsti nema suda osim osjećaja časti i svijesti o dobro promišljenom interesu obvezanog naroda. U praksi znači to jasno određene eventualnosti, prava i dužnosti uz očuvanje elastičnosti. U zgodnoj formulaciji, a isto tako i u poznavanju i respektiranju saveznika i njegovih unutrašnjih stvari, valja tražiti glavne garancije takovim ugovorima.

Veoma instruktivan je primjer Francuske i Belgije, koje su države prošle godine sklopile sporazum o zajedničkoj obrani; došlo je do njega nakon izcrpnih tehničkih studija uz interesovane široke javnosti obadviu država. Ova opreznost mora tim prije privući na sebe našu pažnju, uzme li se u obzir, da se radi o zemljama, koje čine prema pobijedenom protivniku vojnički i gospodarski veoma jak skup država sa povoljnim geografskim uslovima i dobrim tradicijonalnim međunarodnim političkim položajem. Na što ta pretjerana opreznost? Političari, koji su tu sudjelovali, imali su na pameti ne samo pobjedu, ako ponovo dođe do odluke oružjem, nego prije svega to, da pažljivo pripravljenom, širokom saradnjom učvrste tako svoj položaj, da li ne bude opasnosti novih konflikata. Pored toga radi se o državama, koje imaju zajedničku granicu, gdje se dakle u slučaju potrebe može saradnja, ma u čemu bilo, lakše improvizirati, ako se uopće u takovim stvarima smije misliti na improvizaciju. Belgijsko-francuski sporazum ide dalje; zajedničkim intelektualnim interesima upravlja naročita mješovita komisija. Belgijski ministarski predsjednik Delacroix izrekao je (»Tempse 13. septembra 1920) o daljnjem proširenju savezništva ove riječi:

»Vojnički sporazum imao bi biti pojačan ekonomski sporazum, premda će uz različite ekonomske režime obadviu zemalja biti potrebno savladati i teškoće. Ali mislimo, da ćemo proučivši pojedine tačke ovoga programa doći do sporazuma! Ako su naime obadviue zemlje vezane vojničkim sporazumom, ekonomski sporazum ponavljam to, je nuždan i potreban, jer jedan pojačava drugi.»

Francusko-belgijski odnošaj je vrijedan naše pažnje kao primjer i kao fakat koji stvara na zapadu snažnu barjeru, što prisiljava protivnika, da obrati pažnju na istok: a tu smo mi i Jugoslaveni.

Treba obratiti pažnju na jedan osobiti fakat, kad procenjujemo beogradski ugovor. Dođe li uz čehoslovačko-jugoslovensko-rumunjski savez ipak do rata, teško, da će to biti rat samo sa Mađarskom. Neće se tu raditi vjerovatno samo o Sloveniji, Hrvatskoj, Banatu, Bačkoj ili Sedmogradskoj, ukratko o staroj granici mađarske države, radić će se prije o obtačku nasljednih država

u današnjoj njihovoj koncepciji. Ove nove države ne mogu se danas pripustiti osjećaju potpune sigurnosti. Njihova zainteresovana okolina — a tu treba misliti na pobijeđenije u posljednjem ratu — nikako neće da vjeruje u vitalnost ovih država, jer to znači otreći se definitivno svojih vlastitih političkih koncepcija, koje se protive današnjemu porijeku. Može se pravom reći, da će naslednje države biti definitivno izradjene i za te susjede, kad se sruši pokušaj, da se preobrzi sadašnji porijek, kad ovo srednje i jugoistočne Evrope prodje kritičnu fazu. Iz toga slijedi za RCS, kralj. SHS, a sigurno i za Rumuniju potreba, da posvete naročitu pažnju racionalnom uređenju saradnje. To je put k spremnosti, koheziji bloka i ekonomiji sila, što će ove države jako trebati. To je put i k trajnom miru u ovom dijelu Evrope.

Svršavamo: Kostur ovoga sistema mira i slobode je stvoreni čehoslovačko-jugoslovenski savez. Prije godinu dana smo pozdravili beogradski ugovor, imajući na umu mađarsku opasnost, kao znatan korak naprijed ali ipak kao privremenu formulaciju, koja ne sadržava nikako ono, što leži u starom prijateljstvu obadvaju naroda, a što treba adaptirati novim prilikama. Sam fakat, da isti, šta više i širi ugovor veže danas kralj. SHS i Rumuniju, govori mnogo. Posjet pukovnika Kalafatovića daje nam neposredni podtacija za ovo razmišljanje o čehoslovačko-jugoslovenskom savezu. Prama čl. 6 beogradskog ugovora je idući 14. avgust dan, kada se ima formulirati popravljenu saveznički ugovor, nadju li to za dobro obadviue strane. Pred nama je dakle godina dana vremena, da obadviue strane promjene svoje interese, da pristupe s bratskom lojalnošću k prirodnome dovršetku zajedničkoga djela.

Prag, dne 31. jula 1921.

Bohemus.

Obračuna se boje.

Koncem aprila je bil izvoljen občinski svet ljubljanski. Od tega časa je minilo već kot štiri meseca in vendar občinski svet še ni prevzel svojih funkcij. Mladoliberalci okrog »Jutra« so se zakleli pri Bogu in hudicu, da pod nobenim pogojem ne dopuste, da bi županov al v Ljubljani drugi kot liberaljec. Mladoliberalci so vesel slučajnega vpliva v Bogradu imeli moč, da so do danes preprečili poslovanje novoizvoljenega obč. sveta. Posluževali so se v dosegu svojega namena največjih političnih lumparij, izrabljali uradno oblast in lagali po svojem časopisju do neskončne nesramnosti.

Toda vsaka lumparija se enkrat maščuje!

Vsled mladoliberalnih mabinacij je v občinski upravi zastalo vsako delo. Nujni občinski posli čakajo že meseca in meseca rešitve. Aprovižno vprašanje z vao silo trka na magistratna vrata. Mestno prebivalstvo vseh slojev in vseh strank postaja skrajno nestrpno, ker ni nikogar, ki bi ublažil draginjo in ustavil divjanje verižnikov ter špekulantov. Zima je pred durmi in nikogar ni, ki bi vsaj za silo odpravil stanovanjsko mizerijo. Popolnoma nezakonito razpolaga mestno uradništvo z mestnim premoženjem. Od ljudstva izvoljeni zastopniki nimajo pravice kontrole in inicijative. Voljo ljudstva je pogazila mladoliberalna klika, ki nima niti v svoji stranki večine, kaj še le med ljubljanskim prebivalstvom.

Magistratni ravnatelj, ki je popolnoma neupravičeno poverjen s posli občinske uprave, je po mesecih zafuranelega gospodarstva in vesled pritiska ljudstva, prišel do prepričanja, da tako ne more iti dalje. Obrnil se je zato na pokrajinsko vlado za odpomč. Prosil je, da prevzame občinsko upravo novoizvoljeni občinski svet. In kakšen je bil odgovor. Mladoliberalni eksponent v pokrajinski vladi je poslal mestnemu magistratu dopis, ki se glasi:

»Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve, št. 24987. Ljubljana dne 30. 8. 1921. Mestnemu magistratu v Ljubljani. Na poročilo z dne 27. avgusta 1921, št. 18.599 se mestnemu

magistratu naznanja, da ostanejo po določbi § 16 obč. reda za mesto Ljubljana obč. svetovaki in namestniki v uradnem poslu tudi po preteku triletno volitvene dobe, dokler se na njih mesto ne pokličejo novoizvoljeni. Ker nov obč. svet še ni definitivno izvoljen, še ni konstituiran, in tedaj uradnih poslov še ni mogel prevzeti, ima vse dolžnosti vršiti še stari obč. svet na čelu starega župana, oziroma podžupana. Mestna občina tedaj ni brez legalnega zastopstva in je tedaj neopravičeno, da so važne zadeve (kakot n. pr. proračun) do sedaj ostale nerešene. Pokrajinska uprava predlogu mestnega magistrata, v poročilu z dne 27. avgusta 1921, št. 18.599 ne more potrditi. Zastopnik pokrajinskega namestnika: dr. Baltič, l. r.»

Večje nesramnosti se ni bilo mogoče misliti. Po štirih mesecih upravne anarhije, naj prevzame občinske posle zopet stari občinski svet, ki je že zdavnaj izgubil vsako pravico, zastopati interese ljubljanskega mesta. Novi občinski svet je bil pravilno izvoljen in za vsakogar je jasno, da imatudi pravico prevzeti svoje posle. Če se novoizvoljeni župan Pesek vesled terorja Zerjavove klike začasno ne more prevzeti občinskega vodstva, bi že zdavnaj moral voditi občinske posle podžupan Perič. Toda nel Zerjav vulgo Kuhn Kuhnding hoče, da prodre njegova volja. In če potem tudi uniči mestno premoženje, če tudi trpi prebivalstvo največje pomanjkanje in stanuje v vagonih in v kletih! Volja vsegamočnega Kuindinga mora obveljati, po vseh metodah Agronerkurjevih časov. Toda gospod Kuhnding naj bo uverjen, da ljubljanski volilstvo ne bo dopustilo konkurne občinske uprave, ker ni Lenarčičev, da bi plačali Zerjavove eksperimente.

Stari občinski svet se dobro zaveda, da ne more prevzeti občinske uprave zopet v svoje roke. Kakor smo zvedeli, je dr. Triller, bivši podžupan, odločno odklonil, da prevzame z ozirom na citirani ferman pokrajinske vlade občinsko vodstvo. Dr. Triller se ne strinja z mladinsko kliko okrog »Jutra« in absolutno ne more prevzeti odgovornosti, katero bi mu rad napravil dr. Zerjav.

Mladoliberalci so si zamislili že drugo intrigo. Če so informacije točne, so pripravili Prbičeviča do tega, da sestra še raspisane nadomestne občinske volitve v Ljubljani dne 20. septembra.

Do danes so vedno trdili Jutrovič, da se ponovna volitev ljubljanskega župana, oziroma sklicanje obč. sveta, zato ne more vršiti, ker občinski svet ni popoln, vesled razveljavljenja komunističnih mandatov. Kar čez noč so pa spremenili svoje naziranje in intrigirajo v Beogradu, da sploh volitev ni potreba.

Zakaj nenkrat ta preobrat v mišljenju mladinov? Z gonjo proti županu Pesku in s tem, da so mladoliberalci preprečili, da prevzame novi občinski svet svoje funkcije, so povzročili v Ljubljani velikansko razburjenje. Mestno prebivalstvo je pričelo na lastni koži čutiti nesrečno liberalno politiko in vse se odvrča od JDS. Mladoliberalci so prišli do spoznanja, da bo pri nadomestnih volitvah Ljubljana izrekla najhujšo osodbo nad dr. Zerjavovo kampanjo proti občinskim interesom. Mladoliberalci se boje obsodbe ljudstva in hočejo zato na vsak način preprečiti volite.

Mladoliberalci računajo: nado mestne volitve preprečimo, stari občinski svet naj prevzame zopet svoje funkcije in Ljubljana ima liberalno vodstvo. Novega občinskega sveta pa ne skličemo toliko časa, dokler se težnja mi, persekucijami in žandarji ne uklonimo voljo ljudstva.

Toda račun mladoliberalne klike se ne bodo obnesli. Vihar ljudske nevovolje jih bo podri. Obračun pride inajda če se ga tudi boje.

Zaenkrat pozivljamo pokrajinskega namestnika Hribarja, da takoj in brezno odloga napravi konec anarhiji, ki je vladala na Bleiweisovi cesti. Če so pa besede o pravu in pravici fraze, potem homo pa govorili drugače.

Dnevne vesti.

— Nadomestne občinske volitve se hoče vršile je v tistih občinah, kjer je bilo razveljavljenih toliko komunističnih mandatov, da bi brez teh občinskih odborov ne bili sklepčni. Pokrajinske oblasti so dobile od ministarstva navodila, naj take nadomestne volitve pospešijo.

— Poziv Slovenkam in ljubljanskim Srpkinjam ter Hrvatnicam. Danes opoldne se pripalje iz Beograda in Novoga Sada okoli 15 Srpkinj, na čelu jim predsednica Narodnega ženskoga Saveza, ga. Danica Hrističeva. Sestre, poljite na kolodvor s cvetjem sprejet najodličnejše zastopnice srpskih in hrvatskih ženskih organizacij! Kolo jugoslovenskih sester in Splošno slovensko žensko društvo.

— Slavostina seja »Splošnega slovenskega društva«. O priliki 20 listnice Splošnega slovenskega društva se vrli

dne 11. t. m., t. i. v nedeljo ob 11. uri dop. na magistratu slavostina seja. Te seja se udeležil 15 Srpkinj iz Beograda in Novoga Sada, 4 Hrvatice iz Zagreba ter zastopnice slovenskih ženskih organizacij iz Ljubljane, Maribora, Cella in Kranja. Odbor podvija vse članice, da se udeležijo seje ter vabi tudi druge Slovenke in Slovanke, da počaste s svojo prisotnostjo 20 letnic društva.

— Javen šhod NSS v Radečah pri Zidnem mostu. V nedeljo 11. t. m. po prvič maši priredit Narodno-socialistična stranka javen šhod na trgu v Radečah, na katerem govori o splošnem političnem položaju narodni poslanec A. Brandner, o nadomestnih občinskih volitvah pa podžupan mesta Cella D. Zabkar.

— Poziv Koroški mladini! Gospodične in gospodje Korošci, ki stanujete v Ljubljani se pozivljate, da nenasljivo pridete v

ponavadi vse pokvarijo. Francka pa ni mogla zatistiti očesa, sedela je v postelji in priskuškala vsemu, kar se je godilo v hiši.

Vojaki, ki so taborili na dvorišču, so peli in se smejali; jedli in pili in razgajali skoro do polnoči. V mlino so se pa čuli enakomerni in trdi koraki straže.

Najbolj pa se je dekletu zanimalo seveda za sobo, kjer je bil zaprt Dominik, in ta je bila ravno pod njo. Vstala je iz postelje, se vlegla na tla in pritisnila uho k tlu. Zdelo se ji je, da hodi po sobi gor in dol, ker je čula enakomeren korak dolgo časa, potem pa je vse utihnilo, gotovo se je vsedel. In čez dolgo je potihnil sploh ves hrup v hiši in na dvorišču in vse je utonilo v dremotno noč. Ko se je dekletu zdelo, da že vse spi, je tiho odprla okno in se nagnila daleč ven.

Bila je mirna, a topla noč. Mesec se je skrival za sovulske gozdove in je obseval svežo pokrajino. Sence visokih dreves so padale na razsežne

travnike in jim zakrivale sočne trave. Toda Francko ni omamila lepota te noči, temveč premišljevala je položaj, iskala je straže, ki so jih postavili Nemci in videla jih je, kako so se počasi premikale ob bregu Morelle. A tu blizu hiše je bila samo ena, in sicer na nasprotnem bregu reke, blizu vrbe, ki je visela v vodo; razločila jo je natančno. Bil je visok mladenič, stal je nepremično in tiho, obraz obrnjen v nebo in globoko zatopljen v misli.

Ko je Francka končala natančno svoje opazovanje, je stopila od okna in sedla na posteljo, kjer je ostala pogreznjena v misli skoro eno uro. Napenjala je uho, a vse je bilo mirno; podala se je znova k oknu in se zagledala v mesec, ki je seval iz drevja in ki se ji je zdel nočev vse skrivnost. Končno je prišel ugoden trenutek. Mesec se je skrivil, noč je potemnela in niti straže ni bilo videti več na nasprotnem bregu. Vse je bilo zavito v temo. Dekle je napanjala ušesa, potem pa se je odločila.

Ob oknu so bile nekake stopnice, v zid zabiti železni klini, ki so držali od žitne srambe do mlinskega kolesa in so služili svojčas mlintarjem, ki so popravljali mlinska kolesa.

Francka je tedaj drzno splezala na okno, se je prišla za železen klin in se spustila in obvisela v zraku. Nato se je pričela spuščati po klinih, a zadrževalo jo je krilo; naenkrat se je odrušilo od zida kamen in je pljusnil v vodo. Ubogemu dekletu je od strahu zledenela kri v žilah; toda, ko se je domislila, da šumenje struge uduši vsak drugi šum, tedaj se je pogumno spuščala zopet navzdol. Ko je dospela do okna sobe, kjer je bil zaprt Dominik, se je ustavila; a nepredvidena zapreka ji je v zela zdaj skoro vse pogum. To okno ni bilo namreč natančno pod njenim, temveč za dober seženj vstran. Treba bi bilo torej pustiti načrt in splezati nazaj. V rokah je že čutila utrujenost, šumenje vode pod njo ji je delalo omotico. Tedaj je zbrala vse svoje oslabljene

moči, je okrušila od zidu drobno kamene in ga zalučila proti oknu Dominikovemu; toda ta ni čul, ker je gotovo spal. A dekle je znova rušila od zida, da si je že vse prste odrgnila; zapustile so jo že vse moč in čutila je že, da omahne, ko je potihlo odprli Dominikovo okno.

»Jaz sem!« je zašepetala. »Primi me takoj, da ne omahnem!«

Bilo je prvokrat, da mu je rekla ti. Iztegnil se je daleč ven, jo pograbil z obema rokama in jo potegnil noter. Ko je bila na varnem, je pridušeno zaihtela. Ko se je oddahnila in umirila, ga je vprašala s tihim glasom:

»Vas kdo straži?«

Dominik, ki se še ni pomiril od presenečenja, je pokazal na vrata. In res se je čulo izpred vrat smrčanje straže, ki jo je premagal spanec.

»Treba bo ubežati,« je rekla ona.

»Prišla sem, da vas na to napeljem in da se posloviva.«

A zdelo se ji je, da on tega ni razumel, zato je ponavljala:

»Kako! vi ste se tu — vi! Oj, gorje vam! Vi tvegate življenje svoje!«

Dominik pa je pograbil njeno roko in jo začel poljubljati.

»Zelo vas ljubim, Francka, ker ste tako dobra in pogumna. Bal sem se umreti poprej, dokler vas še enkrat ne vidim! Zdaj pa, ko ste tu, umrjem z lahkim srcem. Četrte ure v vašem objemu, in pripravljen sem na vse!«

In pritisnil si jo je na prsi, dekletu pa je položila glavo na njegovo ramo. Nesreča ju je združila, in v tem sladkem objemu sta pozabila na vse.

»Ah, Francka!« je ponavljal Dominik ginjeno; »danes je praznik svetega Ludovika, tako težko pričakovani dan najine poroke. In prav nikdo naju ne more več ločiti, niti čudež, pripravljena sva na vse! Kajneža, srčice moje, prišla je ura najine ženitve!«

»Da, da!« je odvrnila Francka vsa omamljena, »ura najine poroke...«

(Konec prih.)

Michél Zevaco: „NOSTRADAMUS.“

Nato je preiskal tudi osamljeni sod na levi; zapazil je, da je voha odprta. Vteknil je kazalec vanjo in odskočil s spoštljivo grozo.

»Smotnik!« je vzklisknil.

»Smotnik! Pa v teh sodih?« se je ustrašil Trinquemalle.

»Ne poj zel! Dam notri je fino!«

»Dobro; če je tu notri vino, pustimo smotnik in posvetimo svoje moči pijači!«

»Da,« je menil Strapafar, »all na trebuh vendar ne moremo leči, da bi sesali te nebeske joške. Pomagaj, golobček,« je velel Bouracanu.

»Primi živalice za uhlje in jih položi prav nežno na travnove, tam pod gnjatni. Tako bomo imeli pijačo in jedajo drugo pri drugi, pa nikakih sitnosti.«

»Izborno, corpo di baccho!« se je razveselil Pijemontez.

»Ja,« je pritrdil Bouracan, »steja je ispodna.«

To rekši je pograbil s svojimi mišičastimi rokami prvi sodec, odnesel ga v klet, kjer je bila svinjina, ni ga položil na oder. Ostalim trem sodom se je zgodilo enako.

»Je še opraljeno!« je dejal orjak in si obrisal čelo z dlanjo.

»Stirje evangelijski!« je pobožno dejal Trinquemalle. »Na kolena, bratje! Molimo!«

Razbojniki so poklekli sleherni k svojemu sodu, nastavili usnice pod odprto pipo in jeli opravljati molitve, ki ji niti Pantagruel ne bi bil mogel odreči priznanja. Ko so bile njih srčne bolečine za silo utolažene, so potegnili bodala in načeli vsak svojo gnjat. Royal de Beaurvers, ki jih je v tem došel, je zrl s kalnim očesom na njihovo početje.

»Mari vi ne boste jedli, glavar?« je vprašal Trinquemalle.

»Nisem lačen.«

»Pa pi ze fsaj nabili,« je pripočel Bouracan.

»Nisem žejen.«

Cetvorica se je osplo, vznemirjeno in nejevoljno ogledala. Ne lačen? Ne žejen? Corpodibale je položil prst na čelo, rekoč: »Bolam jel? Strapafar se je nasmehnil, pritisnil roko na prsi in pritrdil: »Gotovo je bolan.« »Ta, polam!« je pritrdil Bouracan, grabeč se za trebuh. Trinquemalle pa je skomignil z ramen, pomežiknil in zagodrnjal prezirno:

»Osli! Mari ne vidite, da nas ima Royal za norca?«

Gromovit smeh je pozdravil njegove besede; utolaženi so se posvetili duhovnim vajam. Vsak hip je kateri ostavil svojo gnjat in pokleknil k sodu. Njih surovi obrazi so se razvneli, brki jezili, in njih krohot se je strahotno razlegal pod oboki.

Ko so bili nasičeni in napojeni in niso mogli več, so polegali v pesek in jeli pripovedovati svoje doživljaje. Royal jih je poslušal; morda jim je natihem tudi zavidal. Komu se pač ni pripetilo v težki uri, da si je zaželel postati žival, ki misli zgolj na živež in na ležišče, kjer bi ga mogla mirno prežvečiti! In ti može so bili takšne tope živali, vse srečne nad pogoltnjeno pijačo. Menili so se o požrtijah, o bojih, udarcih in sunkih, o zasedah, ki so jih pripravljali v ugodnih nočeh po grmovjih in šumicah okrog Pariza, izkratka, o vsem, kar je tvorilo njihovo življenje. In Royal de Beaurvers jih je poslušal.

»Tako mi vseh svetnikov,« je dejal Trinquemalle, ko je prišla vrsta nanj, »tako mi vseh nebeskih in peklenških svetnikov in vseh svetnic božjih in hudičevih, najbolj me veseli v mojem življenju tisto jutro, ko so nas hoteli obesiti vse štiri, Bogme, tovariši, še zdaj se mi strese trebuh ako se spomnim na nj.«

Zaoril je kvartet mogočnega grohoja, ki ga je zaključil nov kraljev

požirek. Nato je tlesnil Trinquemalle z jezikom in povzel:

»Se li spominjate, vrli možje, kako so sežgali na Grevskem trgu tisto dobro gospo, ki nam je vedno pomagala?«

»Oh,« je dejal Strapafar, »še zdaj mi silijo solze v oči ako pomislim na to. In vendar se hladi pepel uboge starke že dolgih dvaindvajset let!«

Royal de Beaurvers je stopil bliže.

»Kaj je storila, da so jo sežgali?« je vprašal radovedno.

»Kdo ve?« je odgovoril Trinquemalle. »Gotovo je le, da jo je ovdela hči gospoda Croixmartskega, nakar so jo sežgali kot čarovnico.«

»Gospoda Croixmartskega?« je ponovil Royal.

»Vi ga niste poznali, zlahtni gospod de Beaurvers. Ah, takrat ste ležali še v materinem krilu. Mi štirje pa — to naj pripomnim brez zamere — smo tiste dni že zdavnaj delovali v prid in blagor naše dežele. Croixmart — oh! — Roncherolles je zlodej v človeški podobni, a Croixmart!«

»To se pravi, da je bil veliki profos?«

»In višji sodnik. Kralj Franc ga je bil imenoval velikim rabljem v Parizu. To vam je bil mož od trdega bronu. Kadar se nam je prikazal sredi svojih oboroženecv, vedno spremljan po zapreženem krvniku in dveh njegovih pomagačih, ki sta nosila nove vrvi, in smo ga zagledali, vsega v jeklu, z očmi, ki so zrl tako, da vam je leden mozeg v kosteh. smo bogme čutili, kako nas grabi smrt za lase. Strahovit mesar je bil v svojem poklicu! Nu, in razen tega je imel hčer...«

»Zver, ne hčer!« je zarjul Corpodibale.

»Vlačugo!« je škrtnil Strapafar.

»Numo krvavo!« je zarenčal Bouracan.

»Da nam je katerikrat padla v pesti,« je povzel Trinquemalle, »joj, kakšno godljo bi bili napravili iz nje! Toda malopridnica je naglo izgnila.«

»A kaj je storila vam?« je vprašal Royal.

»Ali ga slišite? Kaj nam je storila Marija de Croixmart?! Ah, glavar, ne le, da niste lačni ne žejni, še gluhi ste v namečih!... Saj vam pripovedujemo že ves čas, da je s svojo ovadbo pogubila ubogo ženo, ki nas je z dobrimi nasveti nekaterikrat otela vešal. Tista reva ni bila čarovnica, zakaj čarovnice so navdahnjene po peklenščku; bila je preokolinja in navdihalvala so jo sami svetniki nebeski. Pa tudi revežem je bila dobra mati; vedno je imela zanje odprto roko.«

»In hči višjega sodnika je izdala to dobro stanko?« je vzklisknil Royal de Beaurvers. »Ta Croixmartova hči je bila res prava volkulja! Gotovo je bila tudi grda, da bi bil še menih zbežal pred njo.«

»Narobe: lepa, da so noreli vsi dobri kristjani. Toda dušo je imela satansko, o tem ni dvoma... Eh, mojster Royal, ne zapujate bambinam! Verjemi izkušnji vseh možkih od Adama pa do našega kralja Henrija, ki je baje — — — toda molčimo rajši!«

Z jeznim kimanjem je Royal de Beaurvers potrdil te modre besede.

»Kar se pa tiče Groixmartove hčere,« je povzel Trinquemalle, »simo prisegli vsi štirje, da jo nekoliko zadavimo, ako nam pade kedaj v pesti. Kaj ne glavar, tudi vi nam boste pomagali, kadar napoči ta srečni trenutek?«

»Dat! je resnobno obljubil Royal. »Marija de Groixmart, ki je imela gotovo vse, da bi bila mogla živeti srečno in zadovoljno, je šla ovaditi ubogo nesrečnico in jo je spravila na grmado!... Sovražim jo, ne da bi jo poznal. Vas žensko sovražim!«

je kriknil divje. »Gorje tisti, ki bi me hotela ponižati!« Njegov glas se je napel, oči so mu vzplamele. »Moj posej je grozen! Kdo pravi, da je moj posej grozen?... Sovražim jih, te dvorne srake v svilenih krilih, s srca napudranimi, kakor so napudrana njih obličja! Sovražim vse velike dame, ki delijo mimogrede usmisljene poglede, ker jim je to v zabavo. Sovražim podlo topol, ki se posmehuje okrog vešal, kadar je kdo izmed nas na vrsti, da položi svoje hrabro življenje v kazen, ker se je rodil ubog! Preklet! Lehko je priti in reči s hinavskim pomilovanjem: »Posel mojega očeta je strašan, toda vaš je grozen! Kje pa sem imel mater, da bi me bila učila živeti? Kje je moj oče? Moj dom je Dvor Cudežev, moja rodbina je Lillija. Kdo sem? Tisti, ki se ga vsi boje, ker ne morem biti tisti, ki ga vsi ljubijo! Royal de Beaurvers sem!... Da, gorje ti, ovaduhinja, gorje, Marija de Groixmart, ako ni padeš v roko! Gorje hčeram sodnikov in velikih profosov, lepim punicam, presladkim za oči, ki najprej ponižajo človeka s svojim pomilovanjem, nato pa ga vržejo krvniku! Pijače, grom in strela! Ali me hočete pustiti, da poginem od žeje! Pijače, pravim!«

Bouracan je planil k sodom. Zgrabil je enega, prinesel ga v iztegnjenih rokah in ga pomolil Beaurversu, ki je nastavlil usta. Ostali trije so kar ostmeli nad tem prizorom. Slišalo se je goltanje in požiranje. Bouracan je držal sodec v svojih jeklenih rokah, ki so se napenjale in sinele od napora, Beaurvers pa je pil v dolgih globokih požirkih. A zdajci se je Royal vzravnil in sam zagrabil sodec; vzdignil ga je nad glavo, držal ga tako nekaj hipov in ga nato z močjo zalučil v steno, kjer se je razsul.

»Sagranje!« je zagodel Bouracan, in nihče ni vedel, ali mu je izvabilo ta vzklisk obžalovanje nad vnom, ki ga je pil zdaj pesek na tleh, ali občudovanje do neverjetne sile mladega moža.

Razbojniki so se prestrašili blaznega dejanja in ostmeli. Royal jim je obrnil hrbet in se je vrnil k vratom, skozi katera je izginila Floriza. Naslonil se je nanja in obstal kakor kip; Trinquemalle, ki je prišel pogledat, kaj dela tu, je začel enočičen in neskončno žaloben glas: Royal de Beaurvers je ihtel...

»Ljubi moj,« je dejal Trinquemalle, ko se je vrnil k tovarišem, »molimo za našega vrliga Roya, ki ga je obsedel hudč...«

»Ja,« je pritrdil Bouracan, »molimo!...«

In jel je pitf. Strapafar, Corpodibale in Trinquemalle so se pridružili njegovi »pobožnosti« in krepko častili Boga po bouracansko. Čez dobro uro so jim noge odrekle pokorščino; prišel je trenutek, ko se je težkim jezikom uprla beseda in so zalitimi očem usehnile pijane solze; na pesku, ki ga je oblivalo vino iz odprtih sodov, so ležala nazadnje samo še štiri telesa v svinčenem snu, obdajajo se z bučnim smrčanjem...

III.

Bouracan.

Royal de Beaurvers je stal v temi, naslonjen na vrata, kakor bi bil izrezljan iz njih masivne hrastovine. Njegove srdite in obupne misli so se vrtile okrog besed, ki mu niso hotele izginiti iz spomina:

»Posel mojega očeta je strašan, a vaš je grozen.«

V duhu je gledal vse svoje življenje, svoje razuzdano detinstvo med bujno družbo na Dvoru Cudežev, svoja mlada leta, dolge pohode s starim Brabantom, taborjenje v prepihu velikih cest, napade, zasede, boje, udarce in rane, zadane in dobljene, in končno prizor v Me-

lunu, ko ga je neznan človek primoral, da se je umeknil pred njim!... Nato je Brabant umrl v samotni krčmi, ki jo je bičal nočni dež... In spet se mu je prikazal tisti mož in mu dejal: »Povem ti, kdo sta bila tvoj oče in tvoja mati!...« Sledila je zaseda, dogovorjena v krčmi... pojavila se je Floriza. In v tej duši, ki je nihče ni bil učil, da je med dobrimi in zlimi mislimi in dejanji soloh kaj razlike, se je nenadoma porodil sram; prvič v življenju se je Royalu zastudilo dejanje, ki ga je bil storil. Z drugo besedo: neznan in nerazložljiva sila ga je premogla, da je vrgel Saint-Andréju njegov denar pred noge in je rešil Florizo.

In zdaj se mu je zdelo, da je bilo vse njegovo življenje le pot do minute, ki je pretresla njegovo še nje-mu samemu neznanu srce s toli čudnimi drhtljaji! Z zaprtimi očmi je v duhu gledal Florizo in se ji divil. Vsa svetla je stala pred njim, obdana z glorio vseh tistih žarkov popolnosti, ki do smučnjega večera še niso bili zadeli njegovih oči... In zdelo se mu je tudi, da se dviga za to svetlo pojava druga, temna prikazen, polna strašne skrivnosti... Ta prikazen je bil mož, ki ga je v Melunu prisilil, da se je umeknil; mož, ki mu je napovedal sestanek; mož, ki je poznal njegovega očeta in njegovo mater: tajinstveni Nostradamus!

Kako dolgo je trajala blodna sanjarija, ki je vrtinčila Royalova čuvstva brez jasne smeri? Vsekakor več ur. Zakaj zgoraj, na vrhu zemlje, je bil utihnil ves hrup življenja. Royal de Beaurvers pa je čakal Florizinega prihoda, godrnjaje sam pri sebi:

»Samo da pridem iz te mišje pasti, ki sem zlezal vanjo tako po neumnem, pa pokažem velikemu profosu, kateri izmed naju bo nosil prvi konopljen škupulir!«

A v tem so se odprla vrata; vstopila je Floriza z lučjo v roki. Royal je vztrepetal. Toda vzravnil se je in jo pomeril z izzivajočim pogledom.

»Idite zdaj,« je velela ona; glas ji je rahlo drhtel. »Pot je prosta. Ves dvorec spi. Pojdite z menoj, odvedem vas na ulico.«

»Premislite,« je dejal porogljivo, »da vračate svobodo petim razbojnikom; to je zločin, ki se strogo kaznuje.«

»Še par minut, pa utegne biti prepoznano,« je odgovorila krotko.

Royal je težko zasopel in povzel:

»Pomislite, da bom jutri nadaljeval svoj posel, ki pravite kako je grozen.«

»Hitite!« je silila Floriza. »Oh, hitite, ako nočete, da me zalotijo tu. Umrjeti bi morala od sramote.«

Beaurvers se je udaril po čelu; malo je manjkalo, da ni zarjul; ta mlada, pametna deklica mu je pravila stvari, ki so ga obsipale s ponižanjem!

»Bogme! Resnica je! Jaz noroč pa stojim in mislim zgolj nase!...« Planil je v klet, kjer so spali tovariši.

»Na noge! Pojdimo! Naglo! Prekletniki! Tako mi rogov hudičevih!«

Brcal jih je s škornjem, kar so mu dale moči. Niso se genili. Samo Bouracan, ki je ležal na hrbtu, se je obrnil na trebuh in zastokal:

»Sejen zem!...«

Royal jih je vzdigoval za ramena; toda vsak je padel nazaj kakor vreča moke.

»Hitite! Za Boga!« je prosil od daleč Florizin glas.

»Strapafar!« je hropel Royal, obdelavaje ga z zausnicami.

»Vražje muhe!« je godrnjal Gasconjec.

»Corpodibale!« je klical Royal, dregaje Italijana s konico bodala v grlo.

»Karlinka!« se je zarežal Pijemontez, »nikar me ne ščegetaj po vratu!«

»Trinquemalle!« je zarjul Royal, treskaje Parižana s pestjo po glavi.

»Dežuje!« je prhnul Trinquemalle. »Vina dežuje... v krčmi smo... pri Smrti!...«

»Pri Smrti!« je zamrmral Royal ter se vzravnil s srcem polnim obupa in gneva. »Da, res smo v krčmi pri Smrti! In vsem vam je crkniti od njenega vina!«

Floriza je prihajala k njemu. Stopil ji je nasproti.

»Ostanem,« je rekel hladno. »Vrnite se v svoje stanovanje, preden opazijo vašo odsotnost...«

»Ostanete?!... Zakaj!...«

»Moji tovariši ne morejo oditi z menoj, a sam jih ne morem odnesti. Bili so pač pripravljani na vešala velikega profosa, ne pa na vino v njegovih kleteh.«

»Ostanete!« je ponovila in oči so se ji razširile od groze. »To je gotova smrt!«

»Vem. Krčma Smrti, kakor je rekel Trinquemalle. Smrt — magari. Samo da ni strahopetstva. Nihče naj ne poreče, da sem zbežal sam in prepustil tovariše pogubljenim Zbogom.«

Pogledala ga je. In videla je plavmenečo odločnost, ki je odsevala na tem izmučenem obrazu. Spoznala je, da ga ne pregovori z nobeno človeško besedo.

»Poginil bo!« je zaječala v duši.

In da je mogla v tej usodni minuti čitati v svojem srcu, bi bila našla v njem nekaj čudnega... ne sočutja, niti ne bolesti... Bilo je skrivnostno veselje, spojeno z neizrekljivim ponosom... s ponosom, da ga vidi zreti tako prezirno v obraz bližnje smrti, in radost, da vidi njega, razbojniškega glavarja, prav tako in še bolj viteškega nego katerega koli plemiča na francoskem kraljevskem dvoru.

Rekla ni besede. Cutila je, da se razjokala, ako bi polzkusila govoriti. Počasi se je odmeknila. In Royal de Beaurvers je videl, da je bleda kakor bela lillija. Trepetal je in besen srd je rohnel v njegovih prsih; najrajši bi jo bil opsoval; vodenje te profosove hčere se mu je zdelo neznosno ponižanje; stiskal je pesti, ihtenje se mu je kopicilo v grlu... in zdajci, v trenutku, ko je hotela prestopiti prag, je padel na kolena in je zahropel:

»Ko bom umiral, bom izgovarjal vaše ime, in smrt mi bo sladka...«

Dekle je obstalo, tresoč se kakor bilka; jasna luč ji je preplavila dušo, srce se ji je razširilo, kakor bi hotelo počiti, in usnice so ji drgetale; bila je srečna, tako dovršeno srečna, da se ji je zdelo vsa njeno življenje do te minute nezmiselnost, naporno in nemogoče. Tisti hip pa je zagledala na koncu hodnika, ob znožju stopnic, po katerih bi bila morala oditi, zlovesčjo senco človeške postave... Nekdo je stal tam s prekrižanimi rokami ter nepremično gledal in poslušal... Bil je njen oče! Veliki profos Gaetan de Roncherolles!...

Z vzvišeno bistrovidnostjo ljubezni je Floriza bliskoma zaslutila nevarnost: ne daj Bog, da bi se sodnik spopadel z razbojnikom! Z naglo, mehaniško kretnjo je zaprla vrata za seboj, tako da je ostal Beaurvers v kleti, ona pa je stopila na hodnik... Nato je počakala!... Brez besede, blede kakor smrt, je Roncherolles pristopil k nji; lastnorčno je zapelnil vrata, zapah za zapahom; nato je prijel hčer za roko in velel s hripavim glasom človeka, ki je pripravljen ubijati:

»Pojdiva, dete moje.«

(Dalec prih.)

Novo! Novo!

Helena.

Povest Marije Kmetove.
Cena vezani knjižici 28 K,
Broširani 24 K.

Naroči se:

Zvezna knjigarna
Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Proda se:

KUHINJSKO OPRAVO

ono prodam. Polze se: v Ljubljani, Resljeva c. 26, pritličje.

PRODA SE HIŠA

v trgu na Stalerskem z mesarilo in zalogo pliva. Pri hiši je tudi lep zelenjadni vrt. Cena K 150.000. Resne ponudbe na upravo pod »Bodočnost«. 1824

PRODAM

večjo množico sodov od 200 do 2000 l starih in novih po ugodni cenl. Mohar Anton, sodar, Vič. 1833

DVA ČEVLIJARSKA POMOČNIKA
za boljše zbiti in šivano delo, proti dobri plači in vsel oskrbi v hiši, za takojšnji nastop išče Rud. Jeglič, čevljarški mojster, Radeče p. Zld. most. 1825

LEPA HIŠA (VILA)

s 4 stanovanji, verando, gospodarskim poslopjem, velikim vrtom za zelenjavo, z vlnsko trto zasajeno in eno nltvo. Eno stanovanje se lahko takoj sprazni. Vpraša se pri lastniku v Mariboru, Jurčičeva ulica, št. 18 predm. Studenc. 1827

TRIDUNA

tovarna dvokoles in otroških vozličkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonarjeva ulca 1. 1819

POSESTVO

z 20 orali zemlje, obstoječe iz vinograda, sadonosnika, nltv, gozdom in travnikom se takoj prodaj. Povprašati pri občinskem uradu v Gradiški spodnja Kungota pri Mariboru.

TRGOVSKA HIŠA

enonadstropna na prometnem mestu v Celju s trgovino z mešanim blazom, dobro ldoča s celim inventarjem. Prostorina dvorišče z zidanimi drvarnicami, lepim vrtom in veliki nltvi ob glavni cesti, krasno stavbišče za obrt ali malo industrijo, se vroda po primerni cenl. Polasnila se da le resnim kupcem na ponudbo pod »Trgovina 1921« pošt-noležeče Celje.

VOJGA, VOJGA!

Iz prodaje na Ljubljanskem velikem amnju, Pavillon H 291 ruske krasne vesni Vojga, Vojga, Sarafan in druge lepe ruske muzikalije z originalno naslovno sliko po 10 K izdal Milan Anman in drug, Krško, Slovenija.

JERMENA

gonilna, usnjata, prvovrstna Knochova v dimenzijah (širinah) od 30—250)mm prodaja po cenl, takoj z skladišta. Glavno zastopstvo za Jugoslavijo Prković i drug, Mesnička 5 Telefon 4—45. Ljubljana, Stritarjeva ul. 7, telefon 422. 1870

VELIKA IZBIRA

otročjih vozličkov, dvokoles in šivalnih strojev po cenl F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravo za emaljiranje z ognjem in pofkiranje dvokolesa, otroški vozlički, šivalni in razni stroji. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4. 1819

TRA N'IC

Ceniene ponudbe na Karl Kovač, Stari trg pri Rakeku. 1755

Kupi se:

I ELEKTROMOTOR, 300 VOLT NAPETOSTI

1/4 PS, z 1200 obrati na minuto, z pogonskim oporom, se takoj kuol. Ceniene ponudbe prosim na upravnništvo lista. 1613

ZLATO — SREBRO

staro — zlomljeno. F. Cuden, Ljubljana, Prešernova ulica 1. 878

Službe:

SPREJME SE

Kontoristinja s prakso, sretna strojepliska zmožna vsaj slovenske stenografije in zanesljiv skladiščnik, izučeni pomočnik mešane stroke, natačen in energičen. Nastop službe v kratkem. Ponudbe s prepisi spričeval in zahtevami na trdko Janko Popovič, Ljubljana.

Razno:

BOLJŠA GOSPODIČNA

želi mesta kot odgovornica otrok pri kaki boljši rodbini. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista št. 1995.

IŠČE SE V NAJEM

mala klet najraje kjer je v hiši napeljan plin, ali pa prazna pralna kuhinja. Dopisi na delikatesno trgovino J. Janc, Ljubljana, Marijin trg.

GOSTILNA

v okolici Maribora s koncesijo in z bogatim gostilniškim inventarjem, lep vrt za goste in zelenjavo približno 2 orala zemljišča. Cena 600.000 K. Pojasnila dale prometna pisarna K. Troha, Maribor, Slovenska ulica št. 2.

IŠČEM STANOVANJE

Vzajem vsako stanovanje, grem kot podstanovalec z souporabo kuhinje, vzajem ev. samo mesečno sobo. Ceniene ponudbe prosim pod »Nujno« na upravo lista. 1764

VEČ RABLJENIH DVOKOLES,

šivalnih strojev in otroških vozličkov v dobrem stanju se ceno prodaj: Ljubljana, Karlovska cesta 4. 1819

PENZIONIRAN DRŽAVNI PODURADNIK

išče službo kot skladiščnik, sluga, vratar, oskrbnik ali kaj podobnega. Ceniene ponudbe prosim pod št. 1808 na upravo lista.

PRIPOROČA SE

netele za črkoškarstvo Filip Pristov et Bricelj, Ljubljana, Aleksandrova cesta 1. (Hotel Mallé).

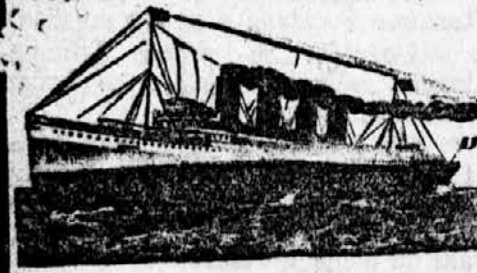
POZOR! ZIMA! POZOR!

Zima vsake vrste izdelule in prodala v J. U. Ješe, Stražišče pri Kranju. Vzorec na razpolago po ... 1817

Naročajte „Jugoslavijo“!

PREKO HAVRE V AMERIKO

TRAJA VOŽNJA PO MORJU SAMO 6 DNI.

Izdaja vozni listkov za vse li-nije. Natančna pojasnila daje edino: koncesijska polovalna pisarna trdko

IVAN KRAKER
Ljubljana, Kolodvorska ulica 41, v bližini glavnega kolodvora

SPEDICIJSKA TVRDKA

LUDOVIK SEVAR vd.

na RAKEKU
oskrbuje točno, najhitreje vse v spedi-cijsko stroko spadajoče posle, kakor tudi ocarinjenje.

IVAN SAX, Ljubljana, Stari trg 8

Trgovina s manufakturnim bla-gom in oblekami domačega izdelka priporoča
po znižanih cenah.

Preselil se je

prevodni zavod

Polyglott

v Sodno ul. 5.

POZOR!

Se par dni na ogled v paviljonu E, št. 81. Podstavek za razlikanje športnih čepic, za razlikanje rokavov v ramah ter istih za izso-parjenje v ramah in okoli vratu. Zaključena so obila naročila. Model se tudi prodaj. Izumitelj
ANTON ZAVODNIK
krojaški mojster, Kranjska Gora.

PREVZAMEM

zastopstvo

prvovrstne tovarne tekstilne in galanterijske stroke, eventualno komisijsko zalogo na Ljubljano ali samoprodajo (razpošiljanje) specialnega predmeta za lasten račun. Naslovi in vprašanja nai-se pošljejo pod „ZASTOPSTVO“ anon. eksped DRAGO BESELJAK & DRUG, Sodna ul. 5. Ljubljana

„KEBRIN“

prašek zoper mrčes

je garantirano najboljši pokončevalec muh, stenice, ščurkov itd. Cena za tucat steklenic št. 1 K 84.— Cena za tucat steklenic št. 2 K 168.—
I. Keber tvornica kemičnih izdelkov
Tacen pri Ljubljani (Slovenija).
Gumijevi pihalniki za pršenje praška k. 20 K.

Prvovrstni

čevljarški klej

po K 24.— v pločevinastih škatljah razpošija najmanj 5kg po povzetju
I. Keber tvornica kemičnih izdelkov
Tacen pri Ljubljani, (Slovenija)
Pri večjem odvzemu popust.

Stekla za ure

vse velikosti, tma v zalogi
ALOJZIJ PAUSCHIN
TRGOVINA S STEKLOM IN PORCELANOM
LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA ŠT. 6.

Vedno velika izbira vseh vrst
bombaža, sukanca, kvačkanca, nogavic,
za dame in gospode, ter galanterije na debelo;
Karol Prelog, Ljubljana,
Sv. Jakoba nabrežje št. 11.

AUTOMOBILI

MOTORJI

KOLESA

PNEVMATIKA - vsi deli in oprema
en gross en detail

J. GOREC,

Ljubljana, Gosposvetska c. 14.

Semeni: Pavillon H št. 250.

2000 hl hramnih sodov

oddam. Veličnost 17 do 90 hl. Izven tega tudi razstavljalni sod z 320 hl, skoraj nov. Ponudbe pod „SODOVI“ na Anončno eksped. dcljlo GAISSER, Maribor.

Nagrobni spomeniki, grobnice, mavzoleji, marmornate plošče vseh vrst barv za oprave in stroje, luksuzni izdelki in dekoracije, kipi in portreti po fotografiji, cerkvena kot vsa stavbena dela

PRI KAMNOSEŠKI INDUSTRIJI

Alojzij Vodnik, Ljubljana

USTANOVLJENO LETA 1860.

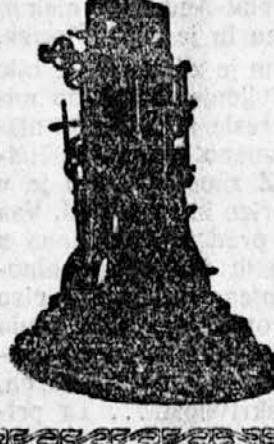
Magistra ali asistenta

sprejme takoj:
Lekarna pri „MARIJI POMAGAJ“. Celje.

Stroji za obdelavanje lesa

Turbine.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

BLOKE, NOTEZE IN ZVEZKE znamke „BLOK“.

Priznано najboljši, lastni izdelki iz belega finega papirja in modernih ovitkov dobavlja vsako množico

Zvezna tiskarna

Ljubljana

Wolfova ulica št. 1.

Najnižje cene! Zahtevajte cenik! Točna postrežba!
Ljubljanski veliki semenj,
paviljon E, št. 15.

Karel Čeč, ravnatelj Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani, javlja v svojem, svojega sinčka Dragota kakor tudi ostalih sorodnikov imenu, da je naša preljubljena soproga, najblajša mamica, oziroma sestra, teta in svakinja, gospa

Hilda Čeč, vd. Šeber, roj. Velepčič

danes dne 9. septembra ob 10. uri dopoldne po komaj šestdnevni mučni bolezni, previena s sv. zakramenti, boguvdano v Gospodu zaspala.
Pogreb se vrši v nedeljo 11. t. m. ob 4. uri popoldne z Gruberjevega nabrežja št 8 na pokopališče k Sv. Križu.
Sveta maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Jakoba v petek, dne 16. t. m., ob 7. uri jutraj
Predrago pokojnico priporočamo vsem znancom in prijateljem v blag spomin in molitev.
V Ljubljani, dne 9. septembra 1921.

Puškarina v Kranju r. z. z o. z.

Izdeluje vsakovrstno novo orožje.
Popravila se izvršujejo strokovnjaško.
Oddelek za prodajo municije, revolverjev, pistol
i. t. d.

Ceniki na zahtevo!

Ceniki na zahtevo!

ORLEKE!

Moške, fantovske in deške, mikado, raglane, površnike, kožuhe, jahalne hlače, specialitete v otroških oblekah (kostumih) in drugo konfekcijo od najprostejšega do najfinejšega kroja v najboljši izdelavi ter razno sukno, hlačevino in podloge nabavite najceneje edino le pri konfekcijski industriji

„FRANDE“ (FRANC DERENDA), LJUBLJANA, Emonska cesta št. 8. - Telefon št. 313.

Vdeleženec „Ljubljanskega vzorčnega velesejma“.

Pavillon E, oddelek št. 52.

ORLEKE!

IVAN ZAKOTNIK,

mestni tesarski mojster

Telefon 379 LJUBLJANA Dunajska c. 46

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradnja lesenih mostov, jezov in mlinov. Parna žaga. Tovarna furnirja.

Radi selitve

se ni mogla tvrdka pridružiti k semnju.

Velika zaloga šivalnih in pisalnih „Adler“ strojev in koles z znamko „Styria“, „Dürkopp“ „Waffenrad“ (orožno kolo).

IVAN JAX in sin Ljubljana.

Novol	Novol
JOSIP KOSTANJEVEC:	
KRIVEC	
roman	
TISKALA ZVEZNA TISKARNA V LJUBLJANI.	
Cena broš. Izvod D 10.—	Trdo vezanega D 12.50
Naroča se pri pisatelju v MARIBORU. Ob železnici 6/11.	

Mestna občina Kočevje
razpisuje službo občinskega tajnika.
Prošnje je vlagati do 1. oktobra t. l. Plača po dogovoru.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

priporoča prvovrstne poljedelske stroje, stroje in orodje za rokodelce, stavbeni material in kuhinjsko opravilo.

Na debelo in na drobno.

FRAN RAVNIKAR

mestni tesarski mojster

LJUBLJANA, Linhartova ulica št. 25. - Telefon št. 415.

Izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer vodno in nadtalno ter umetno tesarstvo.

Parna žaga in strojne delavnice

Prevzamam po danih, kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, lezov, hiš, vll ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno utice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. Stopnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaže, Za razne industrijske stavbe opozarjam zlasti na moje patentirane nosilce za večje proste razpetine od 12—50 m.

Razstavljam v paviljonu stavbene stroke in lesne industrije.

Parna pekarna Jean Schrey-a naslednik

Jakob Kavčič

LJUBLJANA

GRADISCE 5

naznanja slavnemu občinstvu, da lahko večkrat na dan postreže s svežim in vsakovrstnim pecivom. Priporoča se za najobil. naročila.

Prodaja se v naslednjih prodajalnah:

Prešernova ul. 26. M. Strauss, Skofja ul. M. Bergant, Spodnja Siška 61. Zanožkar, Poljanska c. Žabnikar, Kongr trg 5. Svetel, Tržaška c. Černak, Tržaška c. Kat. Konzule, mlekarna. Poljanska c.

Prodaja posode.

Porcelan, emajlirana in luksuzna posoda na vrtu Resljeva c. 4, od 12. do 24. t. m.

ANA KUC.

Alfonz Breznikbivši učitelj Glasb. Matice
zapris. Izvedenec dež. sod.
Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri muški cerkvi)**20 prima klavirjev**

in pianinov Förster, Bösendorfer, Heitzman etc. razstavljenih za čas sejma.

Prva ljubljanska preoblikovalnica

klobukov za dame in gospode, nadalje velika izbira kinčanih in praznih damskih klobukov.

**Klobučarna in modisterija
Barborič — Završan**

Ljubljana, Mestni trg 6 — 7.

Tovorni avto „Fiat“

38 PH, 1000 zabojev 560 × 400 × 400, 2500 zabojev 425 × 225 × 200 stavbinski les raznih vrst, vsled preureditve podjetja zelo ugodno naprodaj. Naslov pri ALOMA COMPANY, d. z. o. z.

Kongresni trg 3

oziroma „Ljubljanski veliki semeni“, paviljon E, oddelek 2.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga usnja kož, podplatov, gonilnih jermenov in boksa na debelo.

MESTNI TRG 6.

Najfinejši konjak medicinal

(pristen vinski destilat), prvovrstno si-vočko in pristen domač brinjevec prodaja samo na debelo. Parna veletrgovina

Robert Diehl, Celje (Slovenija).**Novo došlo!**Posteljno perje
Fino perje (Caunen)
Preproge
Posteljni predložki
Gradi za madrače
Platno za slamnjake
NankingIniet
Brisalke
Kuhinjske brisače
Umivalne rute
Voščene rute
Posteljni vložki

po najnižji ceni pri

K. WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ulica št. 10.

R. Miklauc, LjubljanaPred Skofijo št. 3, Lingerjeva ulica
priporoča sukmeno, manufakturno in pleteno blago.

Prodaja na debelo in drobno. :: Ustanovljena leta 1859.

JANCIGAJ & GAGEL

LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 8.

POZOR! Prodajamo od danes naprej dekler zaloga traja po konkurenčni ceni: POZOR!
moške čevlje, prima telečje usnje po K 400.—
moške čevlje, prima box usnje po K 450.—**Koloture za štednjake
(Herdringe)**

rešetke za peči (Roste)

i sav fini trgovački lijev izrađuje i dobavlja:
Ijevaonica željeza „SMEV“, tvornice strojeva u Bjelovaru.

Najnižje cene!	Najnižje cene!
VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju	
Izdeluje	
prvovrstne podpetnike	
Čisto domače podjetje!	

Restavracija „Južni kolodvor“ Maribor.

Priporočam slavnemu občinstvu dobro domače vino in dobro kuhinjo po najnižjih cenah.

Franjo Stikler, restavrat.

**Razpošiljalna
Schwab & Bizjak**

LJUBLJANA, Dovrni trg 3.

Špecialna zaloga angleškega sukna, dežnih plaščev in vseh krojaških potrebščin. Promenadne, modne in športne obleke, površniki, raglani itd. itd. Konfekcija za gospode in dečke ter moderna izdelava oblek po meri v lastnem modnem salonu po najnovejših krojih.

Solidne cene! Soliden izdelek!
Zunanja naročila se izvršujejo točno po poštnem povzetju! Zahtevajte vzorce.

Razstava lastnih izdelkov na Ljubljanskem velesojmu od 3. do 12. septembra 1921 (paviljon H št. 270).

NUDIMO:

Glavnike, lasne zaponke, koščene zaponke; Nože, vilice, žlice, leseno robo; Parfumi, masila za brke, puder, briljantne; Voziva, šipke, vrvice; Trakove za čevlje, stenj, naramnice; Brože, prstane, ubane; Gumba, sukanka; Svinčnike, poresa, goba.

Sčetke vseh vrst!

in vse ostalo galanterijsko in nirsberško robo!

Prodaja samo na veliko!

Prodaja samo na veliko!

BRAČA SVJEZIČ, ZAGREB

Telefon 23-44.

Petrijska ul. 5.

Telefon 23-34.

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumijski predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo poinskih gumijskih obrojev za tovarne automobile tovarne Walter Martiny. — Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijskih obrojev v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Centrala:

Ljubljana, Rimska
cesta 2.

Ljubljana,

Maribor,

Beograd,

Podružnice: Dunajska c. 20. Jurčičeva ul. 9. Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 2.**Medić, Rakovec & Zankl**prej
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Bzrojavi: Merakl. Ljubljana. — Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavac (Gips), mastene (Federweiß), strojno olje, karbonilej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERA KL“. Lak za pode. „MERA KL“. Liaoleum lak za pode. „MERA KL“. Emajlni lak. „MERA KL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Zaloga pohištva

Karol Preis-a, v Mariboru, se je preselila v Gosposko ulico št. 20. Pirhanova hiša

velika zaloga lesenega, železnega in tapetniškega pohištva.

Ceniki na razpolago!

Na debelo! Eksport! Na drob

INDUS d. d. prej **CARL POLLAK**
 tovarna usnja in usnjatih izdelkov
KRANJ LJUBLJANA VRHNIKA
 Centralna pisarna:
 Ljubljana, Sv. Petra cesta 68. Telefon 528.

I. Industrija usnja.

- A. Vegetabilno (čreslostroj. usnje).**
 1. kravine rujave, črne in chagrin ter za mehove in strehe, 2. kipsi, 3. tetne, 4. ovčine in kozine: a) mazane, rujave in črne, b) barvane za mobilije, tapeciranje in konfekcije.
5. Vsehite: a) za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne, b) za izdelavo nogometnih žog, c) za izdelavo razne usnjate konfekcije.
6. Svinjine (specialiteta): a) za fino jahalno opremo, barvano ali naravno, b) za kovčke, c) za mobilije in galanterijsko konfekcijo (portemonnais, portefelles in knjigovestvo).
- 7. Podplati:** a) trovložni, hrastostrojeni podplati, b) vache.
8. Crouponi: a) za izdelavo transmisijskih jermenov, b) hrastostrojeni.
- B. Chrom usnje.**
 1. Box-calf črno in barvano, 2. Chevreaux, 3. Chevrete, 4. Chrom usnje za izdelavo nogomet. žog, 5. Chrom usnje za izdelavo jermenov.
C. Galun usnje
 za izdelavanje vezilnih in šivalnih jermenov.
D. Lak usnje.
 1. Box-calf, 2. Chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov.

- A. Čevljarški izdelki.**
 1. čevlji za štrapač, 2. čevlji za rudnike, 3. čevlji za šport in nogomet, 4. čevlji po voj. vzorcu, 5. sandale.
B. Konfekcija transmisijskih gonilnih jermenov.
 1. specialni stroj 2. hrastov stroj,
3. chromstroj, 4. jermenci za šivanje in vezenje transmisijskih jermenov.
C. Konfekcija
 za dokolenice (gamaše), nogometne žoge, torbice, portefeuls itd. iz vegetabilnega chrom in lak usnja, nahrbtniki, športni pasovi itd., tržne torbice.

Cigaretmi, pisemski in stekleni (glas) papir, stročnice, otročje sesalke, žimnate in usnjate vezalke, glavnik, čistilo (kreme) čisto, mast za usnje, pralno in toaletno milo, fine sveče ter razno galanterijo nudi po najnižjih cenah veletrgovina **OSVALD DOBEIC,** Ljubljana Sv. Jakoba trg šte. 9.

STREŠNO LEPENKO,

lak za konzerviranje z lopenko kritih stroh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbololaj), watproof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti viagi, sidno in strešno opako, apno, cement in druge stavbniške potrebščine dobavlja

Ljubljanska komercijalna družba Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

Večja množina odpadkov od belega papirja se proda.

Porabljivo zelo za mesarje, delikatese itd.

Natančneje v upravi lista.

Šolski zvezki!

Lastna založba!

Nizke cene! Nizke cene!

Vse druge šolske potrebščine na drobno in debelo.

Paviljon 352/E.

URANUS - PAPIRNICA

Ljubljana, Mestni trg 11.

Belin za maženje belih čevljev, **Pogin** za pokončavanje miši in podgan, **Morin** za pokončavanje šarkov, **Rapid** za pokončavanje stenic, **I. C. Kotar, Ljubljana** drogerija, Wolfova ulica šte. 3. Trgovci primeren popust.

„Philligrafit“

siva barva proti rji
 beli in črni emajl-lak, minij, i. dr. barve, kristalni boraks, naftalin in drugo. Kemikalije v zalogi po jako nizkih cenah

„Promet“

tehn. industr. podjetje, Ljubljana.

Raznovrstno

Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo 1 in pol vagona zaloge, železne cevi za vodovode, paro kanalizacijo, (škotske) irske peči, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevnih cenah

„PROMET“, tehn. ind. podjetje LJUBLJANA.

Gumijevе cevi

za vodo; plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, kopolije za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. ind. podjetje Ljubljana.

I. Jugoslov. tovarna

za gume in kovinske predmete d. z. o. z.

Slovenska Bistrica

Oferiramo

naše prvovrstne rožene gume v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s cenami brez konkurence

Zahtevajte cenik! Prodaja na veliko!

Krznarstvo A. ROT

Ljubljana, Gradisce št. 7.

Priporoča zalogo kožuhovine in gotovih garnitur kakor bov, mufov, ovratnikov itd.

Prevzema lišičje kože in kože divjačine : : v stroj, barvo in izdelavo. : :

Vaclav Schramm,

Celje,

izdelovatelj godbenih instrumentov. Velika zaloga violin, kitar, mandolin, citer, tamburic, harmonik itd. Najfinije strune za gosli, citre itd. Loke za gosli in vse druge godbene potrebščine.

Umetniške gosli in čela.

Popravila se izvršujejo točno in strokovnjsko. Najcenejši v tej stroki.

Ob počitnicah

se naši šolarčki najlepše zabavajo z zabavno in poučno knjižico s slikami

MOJ ZVERINJAK

izvod 20 K

v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marljni trg šte. 8.

Zavod za plakatiranje i reklame

Bogdan Velenovič SARAJEVO Ferbadija ul. 36

MALENKOSTI!

Spleti Ivan Albrecht.

Cena 16 kron.

Izdala in založila

Zvezna knjigarna v Ljubljani.

Lastni razstavni paviljon
 na Ljubljanskem velikem semnju
 od 3.-12. septembra 1921.

Združene papirnice
Vevče, Goričane in Medvode
delniška družba v Ljubljani

Telefon št. 1-67 (Ljubljana) Brzojav: Papirnica Vevče

Tačasna centrala:

Papirnica v Vevčah, Pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja juž. žel.: Zaloga

Papirnice v Vevčah, papirnica, tvornica celuloze in lesovine v Goričanah in tvornica lesovine v Medvodah.

Mesečno proizvajanje 100 vagonov raznih vrst papirja

Papir iz tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost, karton in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjevelni pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzojavni svitki in papir za naustnike (stročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah. — Rotacijski tiskovni papir. — Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.

Tovarna

čevljev

Telefon šte. 260.

Peter Kozina & Co.

Glavna pisarna in zaloga na debelo in na drobno, Ljubljana, Breg 20.

Izdeluje čevlje za gospode, dame, dečke, deklice in otroke in lak-, boks-, ševro-usnja in drugega materijala — Najmodernejši oblike! — Konkurenčne cene! — Najsolidnejši izdelki! — Razstava: Paviljon.

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta št. 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbniška in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in pošiljne prosto. Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža kakor konse za firnež, olje, bencin, doze za barve, kandite in konzerve.

Največja izbira

najnovjših, najtinejših in najcenejših oblek za gospode, dame in otroke

O. BERNATOVIČ

Mestni trg 5-6.

V zalogi tudi moški klobuki in kožuhovina.

„SRNA MILA“

Ivan Ferlež, Celje, Narodni dom

Glavno zastopstvo za Stajersko, Koroško in Prekmurje

ŠOLSKI ZVEZKI

za ljudske in srednje šole, na razpolago v vsaki množini.

Priznано najboljši, lastni izdelki iz belega, finega papirja in močnih ovitkov.

Učiteljska tiskarna Ljubljana

Frančiškanska ulica šte. 6.

Najnižje cene! Zahtevajte cenik! Točno postrzhal! Ljubljanski veliki semenj, paviljon E, šte. 4.

Čehoslovaški paviljon št. 414.

Liquor L. V. Griotte in Sagvir

od firme Louis Vantoch (Nymburk, Čehoslovenska)

je najfinejši liker.

I. Buzzolini, delikatesna trgovina, zajtrkovalnica,
 Ljubljana, Lingarjeva ulica 1

ima vedno v zalogi sardine, salame, trapistovski tiboiter in pel emendolski sir, šunko, čaj, kakao, čokolado, likerjev ter vina v steklenicah.

Indus - trija usnja in usnjatih izdelkov d. d.

preje

KAROL POLLAK, LJUBLJANA

razstavlja svoje izdelke v skupnem oddelku za usnjarsko industrijo na prvem mestu levo.

Slov. gradbena družba z o. z. Ljubljana

Tehnična pisarna v tovarni Keršič.

Lastni paviljon, enodružinska stanovanjska hišica, vsebuje: dve sobi, 1 kabinet, kuhinjo, sobo za služkinjo, kopalno sobico, shrambo. Zastavljena ploskev 73 m². Dobavljamo celo leseno konstrukcijo z vsem tesarškim, mizarškim, ključavničarskim delom približno en mesec po naročilu; na licu mesta postavljeno v približno 3 tednih. Cena za 1 m² zastavljene ploskve 1000 do 2000 kron po obliki tlorisa.

H. SELJAK

zastopstvo v Ljubljani

Tovarna BRATRI VITIZOVE

Ljubljana — Praha.

Prva češka tvornica usnja za mobilije in knjiгоveze.

Vrhno usnje vseh vrst.

HAKA GAMASE usnjeni izdelki.

Velika zaloga čevljev.

Karlovska cesta 2, — Prešernova ulica 52.

Sejm paviljon 280 | M.

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebščine, kroje, telovadne obleke, čevlje, ovratačke gumba za člane in članice. Ceniki na razpolago!

PETER CAPUDER

Zdravol Dobavitelj J. S. S.

Dular & Fabiani Veletrgovinska manufakture, samo na debelo Ljubljana, Dunajska cesta 33 v Balkanu.

Priporoča p. n. trgovcem svojo veliko zalogo in bogato izbiro manufakturnega blaga po najnižjih konkurenčnih cenah. Solidna in točna posrežba z jamčena.

Čretnik Jože

graditelj mlinov in žag, St. Jurij ob Južni železnici

se priporoča vsem cenjenim interesentom za zgradbo mlinov in žag. Priporoča osobito lesene jermenice lastnega izdelka.

POZOR! REKLAMNA PONUDBA! POZOR!

Radi razpustitve moje zaloge ur pošiljam tekom 20 dni vsakemu pošiljatelju tega iz časopisa izrezanega oglasa eno krasno remonto-uro (za gospode), dobre kakovosti, dobro idočo 30 ur brez navijanja, ter s triletno pisarno garancijo, za reklamno ceno 40 mesto 85 dinarjev. Denar se pošlje franko naprej v priloženem pismu. Uro se pošlje takoj priporočeno.

Povzetne pošiljatve le tedaj, če se pošlje 10 dinarjev naprej.

Skladnišče ur ADOLF MITH, Zagreb, Samostanska ulica števil. 4.

Naročajte in širite „Jugoslavijo“!

Stavbno in umetno mizarstvo A. ROJINA in KOMP.

Telefon 480 252

Ljubljana

Poštni čekovni račun št. 11.638

STAVBNI ODDELEK SLOMŠKOVA ULICA 16

POHIŠTVENI ODDELEK KOLODVORSKA ULICA 8

izdeluje: okna, vrata, portale, obstenje, strope itd. v vsaki množini od najenostavnejše do najfinejše izvedbe.

izdeluje: spalnice, jedilnice, salone, pisarn. in hotelske opreme itd. v vsakem slogu iz mehkega in vsakovrstnega trdega lesa.

Najmoderneje urejeno podjetje!

onudbe in načrti brezplačno.

Mehanična vrvarna, terilnica, predilnica Anton Šinkovec, Kranj — Grosuplje

Centrala: Grosuplje.

Telefon: Grosuplje 1.

razstavlja svoje izdelke na Ljubljanskem velesejmu paviljon E št. 39, katerega obisk se uljudno priporoča.

Ivan Gajšek

papirna trgovina in knjigoveznica, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2.

Ima vedno v zalogi vse vrste papirja, trgovske in poslovne knjige, pisarniške in šolske potrebščine. : : Založništvo šolskih zvezkov lastnega izdelka. : :

Naročila po pošti z obratno pošto.

Delavnica črev

Taško Djordjevič

SKOPLJE, Ledi pedžet 105

priporoča vsem prekajevalcem, in prekupcem nakup prvovrstnih črev za izdelavo klobas, kranjskih klobasic, salam i. t. d. Prodaja na debelo in drobno. Razpošilja se po celi državi po poštne povzetju. **Zahtevajte cenik.**

Papirna industrija

Anton Janežič

LJUBLJANA, Florijanska ulica števil. 14.

Zaloga vseh vrst šolskih zvezkov in poslovnih knjig.

Prvovrstno blago! Nainižje cene!

MENJALNICA

SLOVENSKE ESKOMPTNE BANKE

v Ljubljani, nasproti glavnega kolodvora.

Kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah. — Ima poseben borzni oddelak. — Prevzema vse bančne poste.

Telefon št. 3.

Oglašujte

v mednarodni številki

„JUGOSLAVIJE“

dne 11. sept. 1921.

Oglasi se sprejemajo v upravi „Jugoslavije“ na Marijinem trgu 8 in na velesejmu v paviljonu E 15.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v

Jugoslov. kreditnem zavodu v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Marijin trg števil. 8. ob Ljubljani.

Podružnica v Murški Soboti in Dolenji Lendavi.

Hranilne vloge, na knjižice obrestuje po

4 ¹/₂ %

čistih, brez odbitka rentnega in invalidskega davka, večje stalne vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu pa po dogovoru. Daje posojila vsake vrste svojim članom, eskompt menic, inkaso faktur in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo. Ustanovljen v septembru 1919. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Brzjavni naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Telefon št. 54.

Čekovni račun št. 11.323.

Dobra knjiga je najboljši prijatelj!

Najprimernejše darilo znancom in prijateljem so knjige iz Zvezne knjigarne v Ljubljani, Marijin trg 8. Vsebinsko prvovrstne so tudi lepe zunanje oblike, tako da so v kras in prid vsaki hiši. Cena je vsaki knjigi ob današnji splošni druginji tako nizka, da jo zmore prav vsak.

Založba:

Albrecht Ivan: Slutnje, pesmi	broš. K 8— vez. K 10—
Glaser Janko: Pohorske poti, pesmi	„ „ 8— „ „ 10—
Pugelj Milan: Mimo ciljev, novele	„ „ 12— „ „ 12—
Golar Cvetko: Kmečke povesti	„ „ 15— „ „ 15—
Komanova Marica: Sopek samotarke, novele	„ „ 10— „ „ 12—
Azov in Teffi: Humoreske, zbirka ruskih grotesk	„ „ 10— „ „ 12—
Stuhec Janez Ev.: Slovenska narodna mladina	„ „ 15— „ „ 15—
Seidel Ferdo: Rastlinstvo naših Alp	„ „ 15— „ „ 15—
Kurentov Album, humorističen almanah s karikaturami	„ „ 5— „ „ 15—
Zbirka rudarskih in fužinarskih izrazov	„ „ 2— „ „ 25—
Machiavelli N.: Vliadar	„ „ 20— „ „ 30—
Gruđen Igo: Narcis	„ „ 24— „ „ 30—
„ Primorske pesmi	„ „ 24— „ „ 30—
Albrecht — Gaspari: Mlada Greda	navadna 40— finejša 60—

Knjižnica „Jugoslavije“:

I. zv. Larisch: Razkrikanje Habsburžani II. izd.	broš. K 10—
II. in III. zv. Levstik VI.: Vlnjeva repatica, satiričen roman v dveh delih	„ „ 40— vez. K 50— v platno „ „ 60—
V. zv. Waldova O.: Vera, roman	broš. K 20— „ „ 26— v platno „ „ 32—

Narodna knjižnica:

K tej knjižnici lahko vsak pristopi kot naročnik s tem, da javi „Zvezni knjigarni“, da se ga vpiše kot naročnika „Narodne knjižnice“. Kot tak dobi vsako knjigo „Narodne knjižnice“ z 10% popustom in še poštne proste ter se mu pošlje vsaka novo izšla knjiga „Narodne knjižnice“ brez posebnega naročila. Tudi vse ostale knjige iz založbe „Zvezne knjigarne“ dobi dotičnik poštne prosto. Ker vrši „Narodna knjižnica“ velevažno kulturno nalogo s tem, da izdaja najboljša izvirna in prevodna dela, je vsestransko priporočljiva in podpore vredna. Dostoj je izšlo v „Narodni knjižnici“ 28 snopičev:

1—2 snopič Val. Vodnika izbrani spisi	broš. K 4—
3—5 snopič Andrejev L.: Gaudemus, komedija, prevel dr. J. Glonar	„ „ 10—
6—9 snopič Levstik VI.: Gadje gnezdo, povest iz dni trpljenja in nad	„ „ 14— vez. K 20—

10—12 snopič Dostojevski F.: Bele noči, Mali Junak, posl. dr. Borštnik V.	broš. K 12— vez. K 16—
13—15 snopič Cankar Ivan: Moje življenje	„ „ 14— „ „ 20—
16 snopič Albrecht Iv.: Paberki iz Roža, koroške pravljice	„ „ 8—
17—18 snopič Kmetova Marija: Bilke, novele	„ „ 10—
19—23 snopič Anatol France: Kuhinja pri Kraljici Gosji Nožici, prevel Oton Zupančič	„ „ 34— „ „ 40—
24 snopič Puškin A.: Pikova dama, prevel Dr. V. Borštnik	„ „ 10—
25—26 snopič Glaser J.: Slovenska narodna lirika	„ „ 25— „ „ 30—
27—28 snopič Albrecht Iv. Malenkosti	„ „ 18— „ „ 30—

Brošure:

Carantanus: Koroška	K 4—
Vošnjak Dr. B.: Gosposvetsko polje	„ 2—
Naša Istra, spisal Fr. Erjavec	„ 1—
Abditus: Problemi malega naroda	„ 2—
Alre: Jugoslovanska žena za narodno svobodo	„ 2—
Stefanovič Emil: Moji zapiski z Dunaja	„ 10—
V teh brošurah se obravnavajo naša življenska vprašanja, ki bi jih moral poznati vsak zaveden Slovenec!	

Mala pesmarica:

St. 1 Jenko Dav.: Što čutiš Srbije tužni	K 1—
„ 2 pl. Zajc Iv.: Zrinsko - Frankopanska	„ 1—
„ 3 Hajdrih A.: Slabo sveča je brlela	„ 1—
„ 4 „ „ Pod oknom	„ 1—
„ 5 „ „ V sladkih sanjah	„ 1—
„ 6 „ „ Jadransko morje	„ 2—
„ 7 „ „ Pri oknu sva močje slonela	„ 2—
„ 8 „ „ Slovo	„ 2—
„ 9 P. Hug. Sattner: Pogled v nedolžno oko	„ 2—
„ 10 „ „ Na planine	„ 1—
Pevci, pevski zbori! Z izdajo „Male pesmarice“ je „Zvezna knjigarna“ odpomogla pomanjkanju po primerni in priročni žepni obliki najpriljubljenejših pesmi. Naj ne bo slovenskega pevca brez „Male pesmarice“.	

Vse te knjige se naročajo pri „Zvezni knjigarni“ v Ljubljani, Marijin trg 8, dobe pa se tudi v vseh podružnicah „Jugoslavije“ v Mariboru, Celju in Ptuj.

„ZVEZNA KNJIGARNA“ V LJUBLJANI, Marijin trg 8.

Ministrstvo financ Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev

7% državno investicijsko posojilo l. 1921 v iznosu Din. 500,000.000.

POZIV NA VPIS.

Minister financ Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27./VI. 1921 Dšt. 7941 v zakonjeni s členom 130 Ustave pozivlje na vpis

7% državnega investicijskega posojila v nominalnem znesku Din. 500,000.000.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobrobitja kakor: popravilo, izvršitev in razširjanje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započelih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je Din. 500,000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10,000 v 50,000 serijah po 100 števil, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakoršnega koli davka, koleka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počinje 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano z hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortizacija) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebjavati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podvzetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonitih predpisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih sreznih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921.

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

Beograd, meseca julija 1921.

Minister financ:

Dr. Kosta Kumanudi, l. r.